

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Bakalářská práce

2021

Michal Konvalina

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

**Fotbalová online reportáž jako formát
sportovní žurnalistiky pohledem jejích
autorů**

Bakalářská práce

Autor: Michal Konvalina

Studijní program: Žurnalistika

Vedoucí práce: Mgr. Ondřej Trunečka

Rok obhajoby: 2021

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 4. 5. 2021

Michal Konvalina

Bibliografický záznam

KONVALINA, Michal. Fotbalová online reportáž jako formát sportovní žurnalistiky pohledem jejích autorů. Praha, 2021. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra žurnalistiky. Vedoucí práce Mgr. Ondřej Trunečka

Abstrakt

Bakalářská práce *Fotbalová online reportáž jako formát sportovní žurnalistiky pohledem jejich autorů* popisuje online reportáž jako jeden z nových žánrů sportovní žurnalistiky v digitálním věku a zabývá se podobou online reportáží ve vybraných českých médiích. Hlavní výzkumnou metodou při vzniku práce byly polostrukturované rozhovory se zástupci daných médií. Hlavní výzkumné otázky se týkaly počátků a současnosti online reportáží v daném médiu, specifiky online reportáží a nároků na jejich autory a využití multimédií a statistických databází v reportážích. Na základě získaných dat poté práce popisuje podobné a odlišné rysy online reportáží na českém internetu vyplývající z odlišného přístupu jednotlivých médií.

Abstract

The Bachelor thesis *Online reporting on football matches as a format of sports journalism from a perspective of its authors* describes online reporting as one of new types of sports journalism in the digital era and engages in forms of online reports in chosen Czech media outlets. The main method used while completing the thesis were semi-structured interviews with deputies of chosen media outlets. The main research topics were targeted on the beginnings and present state of live reporting in the particular media outlet, specifics of online reports and what does writing online reports require from their author and the use of multimedia and statistical databases. Based on collected data, the work describes similarities and differences between online reports that are caused by different way of creating those reports by particular media outlet.

Klíčová slova

fotbal, internet, online reportáž, sportovní žurnalistika, online žurnalistika, česká média

Keywords

football, internet, online reporting, sports journalism, online journalism, Czech media

Title

Online reporting on football matches as a format of sports journalism from a perspective of its authors

Poděkování

Největší poděkování patří Mgr. Ondřeji Trunečkovi za trpělivost, ochotu, vstřícnost a cenné rady při vedení práce. Dále také respondentům rozhovorů za všechen věnovaný čas a poskytnuté informace. Díky také zaslouží moje rodina za veškerou podporu.

Obsah

Úvod.....	2
1. Teoretická část	4
1.1 Vztah sportu a médií.....	4
1.1.1 Komerencializace.....	5
1.2 Vývoj sportovní žurnalistiky.....	7
1.2.1 Základní etapy vývoje.....	7
1.2.2 Prostředí online médií.....	8
1.2.3 Specifika online prostředí.....	9
1.2.4 Nároky na novináře v digitální éře.....	10
1.3 Online reportáž jako žánr.....	12
1.3.1 Online reportáž a klasická reportáž.....	12
1.3.2 Online reportáž a sportovní komentář.....	14
2. Metodická část	17
2.1 Cíl práce.....	17
2.2 Rozhovor jako výzkumná metoda.....	17
2.2.1 Polostrukturované interview.....	19
2.3 Výběr médií a respondentů.....	19
3. Praktická část	22
3.1 Počátky a současnost online reportáží u zkoumaných českých médií.....	22
3.2 Pokrývané soutěže.....	24
3.3 Čtenost.....	25
3.4 Tvorba reportáží.....	26
3.4.1 Kde reportáže vznikají.....	27
3.4.2 Podoba přenosů.....	28
3.4.3 Redakční pravidla tvorby.....	29
3.5 Další prvky online reportáží.....	30
3.5.1 Databáze.....	30
3.5.2 Grafické prvky reportáží.....	32
3.5.3 Multimédia.....	32
Závěr.....	34
Summary	36
Zdroje	38
Přílohy	43

Úvod

Vývoj a proměny technologií výrazně ovlivňují a pozměňují nároky na práci novinářů. V minulém století zabralo na úkor tištěných periodik značnou část mediálního prostoru televizní a rozhlasové vysílání. V posledních desetiletích se už začínají čím dál víc uplatňovat média nová, digitální, která ovlivňují zavedené mediální formáty a nutí je ke změnám.

Tyto změny dopadají i na oblast sportovní žurnalistiky. V tradičních médiích, zejména v tisku a rozhlase, se stále více uplatňuje sportovní obsah ve formě analýz, rozhovorů nebo rozborů. Samotné sportovní zpravodajství se (snad až s výjimkou televize) z větší části odklání spíše do online prostředí, a to z důvodu jeho rychlosti a adaptability. Současně s tím dochází ke vzniku dalších nových online informačních kanálů a svébytných žánrů.

Právě tento vývoj vedl ke vzniku této bakalářské práce. Cílem práce je popsat vznik jednoho z nových žurnalistických žánrů, který se v prostředí sportovní online žurnalistiky uplatňuje, a to online reportáže. Konkrétně se práce zaměřuje na fotbalovou online reportáž v českých médiích.

Online reportáže z fotbalových zápasů se na českých sportovních internetových stránkách vyskytují často, ne každá redakce si je ale vytváří sama. Mezi platformy, které produkují online reportáže z vlastních zdrojů, se v českém prostředí řadí web www.Onlajny.com, dále sportovní sekce stránky www.iDnes.cz, a online reportáže v rámci svého sportovního výsledkového servisu tvoří také www.Livesport.cz.

Pro účely zmapování fotbalových online reportáží na českém internetu byly se zástupci výše uvedených médií realizovány polostrukturované rozhovory, jejichž cílem bylo získat co nejvíce informací o tom, jak se v tuzemském prostředí online reportáží tvoří a jaká je jejich historie i současnost.

Teoretická část práce se v první kapitole stručně zaměří na v čase se proměňující vztah sportovního obsahu a médií. Ve druhé kapitole popíše změny, jimiž tradiční média prochází během digitalizace, a bude se věnovat i s tím souvisejícím nárokům kladených na novináře v digitální éře. Ve třetí kapitole se teoretická část pokusí charakterizovat online reportáž jako nový svébytný žurnalistický žánr a jeho podoby s dalšími příbuznými žánry.

Metodická část přiblíží cíl práce a představí hlavní výzkumné otázky. Dále popíše teoretické pozadí zvolené výzkumné metody, konkrétně polostrukturovaného rozhovoru. Věnuje se jeho charakteristice, porovnání s jinými výzkumnými metodami a jeho hlavním výhodám a nevýhodám. Poté přiblíží výběr zkoumaných médií a nakonec popíše průběh samotného zkoumání včetně stručného představení vybraných respondentů za jednotlivá zkoumaná média.

Praktická část pracuje s informacemi získanými od respondentů a v několika dílčích kapitolách popisuje podobu fotbalových online reportáží ve vybraných médiích. Nejprve časově určí jejich vznik a poté zkoumá jejich současnou podobu. Rovněž se zabývá tím, jak odlišné přístupy jednotlivých médií ovlivňují výslednou podobu reportáží, a jaké všechny prvky zkoumané reportáže obsahují.

Od teze se bakalářská práce odchytila v několika bodech. Namísto představování žánrů sportovní žurnalistiky se v teoretické části soustředí čistě na online reportáž a charakterizuje její podobu a případnou podobnost s jinými, ne nutně sportovními žánry. Odchyluje se i v průběhu výzkumu, kdy se soustředí na metodu rozhovoru. Metoda vnějšího pozorování posloužila jen při vstupním získávání informací. Vzhledem k zaměření práce, která se soustředí především na přístup vybraných redakcí k tomuto formátu, mimo jiné na jejich interní redakční pravidla a postupy, byly stěžejní výzkumnou metodou právě polostrukturované rozhovory. Vzhledem k výše zmíněným změnám se nakonec mění i název práce.

1. Teoretická část

1.1 Vztah sportu a médií

Ačkoliv sport a média jakožto samostatné disciplíny lidské činnosti se od sebe svou podstatou a charakteristikou výrazně liší, postupem času došlo k jejich úzkému propojení. Během 20. století vrcholil proces protínání mediální produkce se sportovními událostmi a po přelomu tisíciletí už je téměř nemožné si jedno bez druhého představit (Rowe, 2004, 13).

Sportovní obsah je pro média bezpochyby atraktivní komoditou a pomáhá jim oslovovat široké publikum. Mediální platformy zároveň sportu poskytují cestu do veřejného prostoru. Obě strany tohoto vztahu jsou tím pádem velmi silně provázané a obě „*profitují z tohoto symbiotického propojení*“ (McChesney, 1989, 49).

V tomto vztahu jsou samozřejmě i negativa, a to z obou stran. Zatímco média si mohou stěžovat na příliš vysoké ceny vysílacích práv ze sportovních akcí, sportovní prostředí zase může namítat, že jeho program se příliš přizpůsobuje potřebám médií (Rowe, 2004, 33).

Jednoznačně však převažují klady. Sport v médiích táhne a z tohoto spojení profitují obě strany – jak mediální společnosti, tak i sport jako takový.

Sportovní obsah je pro média zajímavý například svou nepředvídatelností a častými překvapivými zvraty. Média se pak v rámci svých sportovních programů mohou věnovat například předzápasovým prognózám a porovnávat je se skutečným výsledkem daného utkání. Zároveň je sportovní prostředí tak obsáhlé, že prakticky v jakoukoli chvíli má médiím co nabídnout (Rowe, 2004, 32).

Sportovní obsah v médiích je bezpochyby atraktivní také pro fanoušky, které médiím přináší ve velkých počtech, ale třeba i pro sponzory, z nichž potom plynou velké reklamní příjmy (Rowe, 2004, 31).

1.1.1 Komeracionalizace

Důkazem úzké provázanosti sportovního a mediálního světa může být například postupná komeracionalizace sportu, která je velkým fenoménem posledních let, a ze které sport i média velmi těží.

Komeracionalizace probíhala v prostředí sportu velmi podobně jako u jiných odvětví ‚lidové zábavy‘. Větší a větší množství informací o sportovním dění v médiích vedlo víc a víc platících lidí na stadiony. Jejich omezená kapacita ale limitovala výraznější nárůst takto získaných prostředků. Pořád bylo značné množství potenciálních fanoušků, kteří se na sportovní události právě z důvodu kapacity nedostali, takže bylo potřeba, aby se události nějak dostaly k nim. Proto přišla na řadu média. Velká pozornost v tomto směru patřila televizi, která měla díky své schopnosti přenášet obraz i zvuk v reálném čase nejlepší potenciál pro šíření sportovního obsahu (Rowe, 2004, 21).

Postupný vývoj komeracionalizace popisuje Rowe pomocí přehledného seznamu sedmi zásadních oblastí. Ty na sebe chronologicky navazují následovně:

Vývoj sportovní ekonomiky:

- existují sportovní kluby a asociace s platícími členy
- hrají se soutěže s atraktivními odměnami
- staví a otevírají se velké sportovní areály pro mnoho (platících) diváků
- roste trh s přestupy a hodnotami profesionálních a poloprofesionálních sportovců
- státy dotují rozvoj sportu svými prostředky
- začíná se s výrobou a prodejem sportovního vybavení a fanouškovských předmětů
- a nakonec roste zájem médií o sportovní obsah (Rowe, 2004, 21)

Komeracionalizace se postupem času zintenzivňovala. K charakteristickým rysům aktuálního vztahu mezi sportovním světem a světem médií patří právě *„větší finanční závislost elitních sportů na mediálních organizacích“* (Boyle, 2006, 131). V posledních letech roste objem finančních prostředků, které skrz média do sportu proudí.

Toto tvrzení dokládá například studie Football Money League¹ finanční společnosti Deloitte, která každoročně sestavuje žebříček top dvaceti světových fotbalových klubů podle generovaných příjmů. Celková suma, na níž tato dvacítká dosáhla, činila za rok 2019 celkem 9,3 miliardy eur (pro srovnání je to o rovnou jednu miliardu eur víc, než utržilo dvacet nejlépe vydělávajících klubů světa o rok dříve).

Uvedená suma sestává ze tří složek. Nejmenší částí jsou příjmy utržené během zápasů, například ze vstupného, ty tvoří 16 procent celkového souhrnu. Marketingové příjmy tvoří 40 procent celku a největší díl příjmů potom tvoří příjmy za prodej televizních práv, celkem 44 procent. Významné zvýšení finančních prostředků utržených za prodej vysílacích práv komentuje Deloitte i v průvodním textu studie, který říká, že zvýšení příjmů fotbalových klubů v průběhu posledních dvou dekad bylo poháněno skokovým nárůstem hodnoty vysílacích práv (Ajadi, Burton, Dwyer, Hammond a Ross, 2020, 5).

¹ AJADI, Theo, Zoe BURTON, Matt DWYER, Tom HAMMOND a Calum ROSS. Eye on the prize: Football Money League [online]. Deloitte, 2020. Dostupné z: <https://www2.deloitte.com/uk/en/pages/sports-business-group/articles/deloitte-football-money-league.html>

1.2 Vývoj sportovní žurnalistiky

1.2.1 Základní etapy vývoje

Je tak patrné, že média a sport k sobě mají i v dnešní době velmi blízko a jsou si navzájem nápomocné. Stejně tak to však platilo už dříve. Sportovní žurnalistika od svých prvopočátků prošla několika fázemi vývoje. Měnila se její podoba, četnost jejího výskytu v médiích i role, kterou v mediálním prostoru plnila. V posledních několika letech či desetiletích potom došlo analogicky s rozvojem technologií k prudkému vývoji sportovních mediálních platforem.

„Vznik sportovní žurnalistiky je spjat s historií tisku ve Velké Británii a ve Spojených státech“ (Lukšů, 2011, 36). Prvopočátky sportovního zpravodajství se v těchto oblastech datují do 19. století. Tehdy probíhala takzvaná ‚agricultural‘ fáze vývoje sportovního zpravodajství (Bryant a Holt, 2006, citováno Laucellou, 2014, 89). Dobová tištěná média se zaměřovala převážně na tradiční sporty anglicky mluvících zemí, jako byly dostihy, veslování, box nebo baseball. Nebylo to ovšem ještě pravidelné zpravodajství.

Od těchto tehdy často pouze nahodilých zmínek o sportovních kláních se noviny postupně posouvaly k pravidelnějšímu zařazování sportovního obsahu. V období průmyslové revoluce došlo na ‚industrial‘ epochu vývoje (Bryant a Holt, 2006, citováno Laucellou, 2014, 89). Zde sportovní obsah v médiích plní roli jakéhosi tmelícího prvku společnosti, v níž se v důsledku migrace setkávají lidé odlišných etnických i kulturních kořenů. V této době také dochází k převratným objevům na poli komunikačních technologií, postupně se rozvíjí telegraf, telefon, a hlavně rozhlas a televize.

Třetí fáze vývoje médií podle Bryanta a Holta se datuje do 90. let minulého století. V jejich průběhu došlo na *„přeměnu informačního věku na věk digitální, k čemuž došlo v důsledku vlivu médií na jednotlivce i novináře“* (Laucella, 2014, 92). Toto období posledních několika dekád je charakteristické postupující televizní technologií, ale i dalšími, novými formami médií, zejména pak těmi navázanými na prostředí internetu a sociálních sítí.

V prvních letech po přelomu milénia platilo, že poměr sil na mediálním poli se přiklonil více na stranu televize a nově nastupujícím webovým a mobilním komunikačním platformám. I tak ale stále „*zůstávalo dost místa i pro psané slovo*“ (Boyle, 2006, 143).

Navzdory předpokladům tak nedošlo k úplnému upozadění tradičních médií, která si i tak udržela slušnou sledovanost. Prokázalo se, že „*poptávka po sportovních médiích je velmi elastická*“ (Billings, Butterworth a Turman, 2015, 47).

Postupem let pak ale docházelo k pomalým změnám ve prospěch nových mediálních platform. Dynamicky se rozvíjející technologie přinesly nové prostředky a v důsledku toho došlo k průběžnému odklonu části fanoušků od tradičních, zavedených médií k médiím novým – ať už to jsou weby, blogy, sociální sítě apod. Tyto platformy totiž nabídly lidem nejen možnost sledování dění, ale i jejich aktivního zapojení.

„*Díky svým interaktivním možnostem se nová média pravděpodobně stanou jakýmsi doplňkem ke sledování živého sportovního vysílání. Pokud fanoušci nebudou zcela vtaženi do samotného dění na obrazovce, budou při sledování zápasu moci zároveň psát, tweetovat, nebo posílat a vyměňovat si zprávy na sociálních sítích. Napadá nás ale, že interaktivní prostředí může odtáhnout jejich pozornost od hodin analýz a komentářů v televizi, rozhlasu (a také tisku)*“ (Gantz a Lewis, 2014, 4).

1.2.2 Prostředí online médií

První sportovní webové stránky, které vzešly z aktivity redakcí tradičních tištěných periodik, začaly jednoduše tak, že se „*obsah tištěného vydání včetně obrázků a dalších náležitostí překlopil do online podoby*“ (Andrews, 2014, 140). Nové technologie však psaným médiím hlavně umožnily „*posouvat uzávěrky a propůjčují jim větší flexibilitu měnit a aktualizovat příběhy*“ (Boyle, 2006, 83). Webové stránky totiž v jednom výstupu s vysoce tvárnou formou „*kombinují výhody tisku, potažmo psané žurnalistiky, rozhlasu i televize*“ (Andrews, 2014, 20). Důležitou a pro psaná média nejzásadnější vlastností online stránek je jejich schopnost okamžité aktualizace.

Tím se eliminuje největší nevýhoda novin oproti rozhlasu a televizi, webové stránky mažou rozdíl ve schopnosti přinášet publiku převratné novinky a rychlosti tohoto přenosu. Právě tempo, jakým novinky ze sportu probíhají napříč platformami, je totiž jedním ze základních rysů, který „*charakterizuje digitální sportovní žurnalistiku*“ (Boyle, 2006, 134).

1.2.3 Specifika online prostředí

Postupně tak online prostředí začalo přebírat dominantní postavení. Tomu kromě již zmiňované rychlosti a aktuálnosti, jež je hlavní a nejvýraznější výhodou online médií oproti zavedeným, tradičním mediálním platformám, dále nahrává i další posun technologií, jako jsou chytré mobilní telefony a tablety. Díky nim má každý člověk v kteroukoli chvíli možnost připojit se k internetu a tím pádem konzumovat novinky ohledně nejaktuálnějšího dění. Nejzásadnější oblastí vývoje sportovní žurnalistiky byl v posledních letech nárůst online zpravodajství prostřednictvím webových stránek nebo sociálních sítí, a právě ona zmiňovaná možnost připojovat se k těmto zdrojům přes mobilní zařízení (Andrews, 2014, 137).

Platí přitom, že pro mnoho lidí jsou v současnosti webové stránky a sociální sítě tím prvním (a často i jediným) zdrojem, na který se obracejí při hledání sportovních informací (Andrews, 2014, 138). Kromě rychlosti, kterou tyto zdroje disponují při přinášení novinek, a okamžitého přístupu odkudkoli je klíčem k úspěchu také interaktivita těchto platforem.

Kromě tradičních forem sportovního obsahu, jako jsou reportáže, rozhovory či analýzy, se v online prostředí začalo postupně uplatňovat i živé reportování v reálném čase. Tím se sportovní weby opět přibližují tvorbě rádia a televize a jejich přímým přenosům. Některé webové stránky nabízí textové komentáře, jiné dokonce i vizuální přenosy. Zde je nutné mít ale na paměti, že omezení ohledně vysílacích práv v oblasti online platforem platí stejně jako pro rádio a televizi. Jakákoli webová stránka nicméně může poskytovat živé, pravidelně aktualizované psané zpravodajství a fotografie přímo z akce (Andrews 2014, 145).

Webové stránky mohou své uživatele udržovat v obraze prostřednictvím pravidelného aktualizování informací. Například u fotbalových přenosů může být stránka aktualizována vždy po jedné nebo dvou minutách (Andrews 2014, 145). Pro tyto živé komentáře na internetových platformách se vžilo označení online reportáž, přestože s reportáží jako takovou nemají mnoho společného.

Online prostředí ale nepřináší pouze výhody. Daleko výrazněji se v něm rozmáhají bulvární blogy, které při honbě za co nejvyšší čteností hledají více senzací a provokativních témat. Obecně se tak dá říct, že i když už například tištěná média nemají takový dosah a takovou čtenost jako dřív, stále jsou považována za média „*důvěryhodnější a více respektovaná*“ (Billings, Butterworth a Turman, 2015, 55).

Kromě problému bulvarizace zmiňuje Billings ještě jednu věc. Díky tomu, jak snadné je založit si vlastní webovou stránku nebo blog, se stále rozšiřuje počet lidí, kteří na internetu nějakým způsobem tvoří a přispívají. Pokud tedy někdo přijde se žádostí o akreditaci na sportovní utkání, je těžké rozlišit, zda se jedná o skutečně profesionálního novináře pracujícího pro seriózní mediální společnost, nebo pouze o fanouška, který se v rámci své online aktivity za novináře jen vydává a chce se tak jednoduše dostat k volnému vstupu na událost (Billings, Butterworth a Turman, 2015, 54).

1.2.4 Nároky na novináře v digitální éře

Na samotné profesionální novináře obecně jsou v posledních letech v důsledku proměn mediální scény kladené i vyšší nároky. Stále se zvyšující nároky na co nejrychlejší přinášení informací dopadají na žurnalisty obecně, ti sportovní potom nejsou výjimkou. Čím dál větší poptávka fanoušků po okamžitých novinkách, reportážích, analýzách a komentářích „*nutí sportovní novináře k přizpůsobení pracovních postupů*“ (Andrews, 2014, 137). Právě ve sportu je klíčové přinést například výsledek právě skončeného utkání co nejrychleji, pokud možno dříve, než to stihne konkurence. Tento tlak na co nejrychlejší přinášení novinek s sebou ale zároveň nese „*potenciální riziko možných nepřesností, dezinformací a nepravdivých zpráv*“ (Laucella, 2014, 94).

Tak, jak se v období nekonečného zpravodajství zvyšuje požadavek být prvním, kdo s informací přijde, mění se přesnost i samotná podstata novinářské role. Také ve sportovním zpravodajství je ověřování a filtrování faktů a vytváření smysluplných příběhů pro publikum čím dál těžší, jelikož „*nedostatek času omezuje novináře čím dál víc*“ (Boyle, 2006, 134). Shromažďování novinek ze světa sportu je nyní neustávající záležitostí, která zaměstnává novináře čtyřicet hodin denně a sedm dní v týdnu. Vyžaduje po nich pozornost a adaptaci – novináři mohou stále získávat informace tradičními způsoby, k nim se ale přidává „*nutnost sledování sociálních sítí a dalších multimediálních platforem*“ (Pedersen, 2014, 105). S rostoucími časovými tlaky i nároky na zdroje informací tak už sportovní novináři a novináři obecně častěji a častěji zjišťují, že „*důležitým zdrojem je internet*“ (Boyle, 2006, 135).

I přes všechny změny, ke kterým v posledních letech došlo a nadále dochází, ale platí, že role, zodpovědnost a normy, jimiž by se sportovní novináři měli řídit, nakonec zůstávají v podstatě stejné. U některých profesních kvalit platí, že jejich význam roste. „*Přesnost, kreativita a férovost jsou ještě důležitější,*“ cituje novináře ESPN Roba Kinga publikace Routledge Handbook of sport and new media (Laucella, 2014, 97).

Vývoj technologií s sebou mimo rostoucí profesní kvality přináší i zvyšující se nároky na další schopnosti novináře. Kromě rychlosti musí žurnalisté skvěle ovládat pokud možno co nejvíce technik tvorby obsahu. Už nestačí jen umět dobře psát, důležitou se stává schopnost být multimediální. Proměny mediální scény tak znamenaly konec pro mnoho redaktorů, kteří byli donuceni změnit zaměstnání, protože se změnám a novým požadavkům nedokázali adekvátně přizpůsobit. Ti, kteří zůstali, se museli rychle adaptovat na nové oblasti konvergence a naučit se nové dovednosti, jinak „*by za pokračujícím pokrokem zůstali pozadu*“ (Pedersen, 2014, 102). Inovativní a profesionální sportovní novináři, kteří se změnám dokáží přizpůsobit, nejsou odsouzeni k profesnímu konci, dokud budou dál pokračovat s „*produkováním kvalitního a důvěryhodného obsahu v tisku i online*“ (Pedersen, 2014, 108).

Obecně řečeno by nejzdatnější sportovní redaktori měli být znalí nových technologií a měli by být schopni tyto technologie využít k tomu, aby ke svému publiku dokázali promlouvat skrze různé informační kanály (Pedersen, 2014, 103).

1.3 Online reportáž jako žánr

Online reportáž je sice poměrně novým žánrem, několik autorů se ji již ale pokusilo definovat. Publikace *Nové trendy v médiích* charakterizuje online reportáž následovně: „*Jde o svého druhu ‚přímý přenos‘. Žánr poskytuje informace okamžitě, jak se dějí, minutu po minutě popisuje konkrétní událost, charakterizuje atmosféru, doplňuje o vyjádření zdrojů (může být zpracováno multimediálně)*“ (Čuřík, 2012, 25/26).

Slovník žurnalistiky potom pod heslem online přenos uvádí dva typy takového přenosu. Jedním je živě streamované video, druhým je právě textová podoba, tedy online reportáž. „*Může jít o videopřenos (...) nebo pouze o často aktualizovaný přehled krátkých textových a obrazových informací z místa. (...) Přímý přenos může mít i formu velmi častých aktualizací článku*“ (Halada a Osvaldová, 2017, 166/167).

Obě publikace tedy shodně zmiňují podobu online reportáže s přímým přenosem, byť ve specifické podobě. Stejně jako přímý přenos je i online reportáž zaměřena na průběh sledované události v reálném čase, na rozdíl od přímého přenosu je ale žánrem psané žurnalistiky s případným (ovšem nikoliv nutným) využitím dalších multimediálních příspěvků.

1.3.1 Online reportáž a klasická reportáž

Přestože online reportáž jakožto specifický žánr odkazuje svým názvem na pojem reportáž, od klasické reportáže se v určitých zásadních rysech liší. Reportáž se v tradičním pojetí žurnalistických žánrů řadí do publicistiky, což znamená, že v ní „*nad faktičností převládá subjektivní stanovisko a osobité zpracování*“ (Osvaldová, 2011, 14).

Již zmiňovaný Slovník žurnalistiky přináší obsáhlou definici reportáže jako publicistického žánru. Reportáž (...) „*zobrazuje skutečnost na základě přesných, dokumentárních faktů, při použití mnohotvárných stylistických a kompozičních postupů. V psaní reportáže se stýkají stránka zpravodajská (aktuální informace, fakta) i publicistická (osobní pohled, komentování, hledání příčin a souvislostí), mísí se použití různých jazykových rovin. Podstatným znakem je věcnost, důraz na detail, přesný, nezaujatý popis skutečnosti, včetně použití ich-formy, kdy se vyprávějíci ztotožňuje s autorem*“ (Halada a Osvaldová, 2017, 203).

Oba sledované žánry tak spojuje psaná podoba a detailní popis sledované události. Významnou odlišností je forma.

Zatímco reportáž vychází až jako ucelený článek, online reportáž vzniká zároveň s vývojem děje a průběžně je doplňována o další a další části v závislosti na tom, jak se sledovaná událost vyvíjí. To klade na jejího autora větší nároky, které v diplomové práci nazvané Fenomén eSports na českém mediálním trhu popisuje Dominik Jakubec. Autor „*musí být během sledování akce schopen její průběh srozumitelně popsat a zajistit, aby měl čtenář možnost si podle zmíněného popisu událost představit*“ (Jakubec, 2018, 46). Zároveň tak musí činit bez časových prodlev, aby reportování probíhalo skutečně v reálném čase. Má jen velmi omezený časový prostor na promýšlení příspěvků a musí je být schopen stavět pohotově a rychle. I zde se tak promítá stále větší časová náročnost novinářské práce v digitálním věku.

Jakubcova práce je zaměřená konkrétně na sportovní online reportáže na českém serveru www.onlajny.com, popis práce autora je ale možno vztáhnout obecně na tvorbu online reportáží na jakémkoliv téma. Povaha popisované události nemá vliv na samotný průběh autorovy práce.

Online reportáž také, na rozdíl od tradičně pojaté žurnalistické reportáže, pracuje s publicistikou jen velmi omezeně nebo vůbec. Pro prezentování osobního pohledu či nahlížení ‚pod povrch‘ sledované události za účelem poskytnutí příčin a souvislostí má autor při psaní online reportáže jen omezený prostor. Mnohem zásadnější je pro online reportáž co nejrychleji a co nejpřesněji popisovat sledovanou akci. Tradiční reportáž je naopak popisná méně a publicistické postupy se v ní uplatňují výrazně.

Dalším výrazným rozdílem je platforma pro prezentaci výsledného produktu. Zatímco reportáž může mít podobu textovou v novinách či na internetových stránkách stejně jako podobu televizní i rozhlasovou, online reportáž se už ze své podstaty do tisku přenést nedá. V případě rozhlasu a televize bývá potom živé přenášení průběhu aktuálních událostí zpravidla označováno jako přímý přenos.

1.3.2 Online reportáž a sportovní komentář

Slovník žurnalistiky definuje tento rozhlasový nebo televizní přenos jako „*specifický produkt rozhlasového nebo televizního vysílání, založený na technické schopnosti elektronických médií simultánně snímat a dálkově přenášet zvukové a audiovizuální informace o aktuální události, kterou může sledovat libovolný počet příjemců v časovém souběhu s průběhem akce*“ (Halada a Osvaldová, 2017, 192).

Nedílnou součástí přímých přenosů sportovních událostí je vlastní komentář, kterým komentátoři doprovázejí probíhající událost. Právě se sportovním komentářem má online reportáž mnoho společného.

Dva nejčastější typy komentáře jsou hodnotící nebo také rámcový („color“) komentář a komentář sledující přímý průběh akce neboli „play-by-play“. *„Komentování průběhu zároveň s vývojem zápasu bývá zpravidla doménou hlavního komentátora. To je podstata bytí komentáře a úkolem hlavního komentátora je naplňovat tuto roli“* (Bowcher, 2001, 108).

K „play-by-play“ komentáři se vážou téměř výlučně přímo akce a prvky z dění na hřišti. Další, spíše kontextové informace jsou vzhledem k průběhu zápasu méně podstatné, ale v komentáři se také objevují (Bowcher, 2001, 39). Online reportáž se také zaměřuje hlavně na popis průběhu zápasu, proto je svou podstatou právě komentáři „play-by-play“ velmi podobná.

Bowcher definuje „play-by-play talk“ pomocí jeho čtyř nejtypičtějších vlastností. Těmi jsou přesnost, stručnost, popisnost, simultánnost.

Přesnost: Při komentování je sice nezbytné být dostatečně přesný, nicméně nelze říct, že právě přesnost je určující a jedinečnou vlastností komentáře. Být přesný je stejně tak nezbytné i v dalších případech. Například je nutné, aby reportéři z ostatních zápasů na dalších stadionech byli při svých vstupech naprosto přesní (Bowcher, 2001, 133).

Stručnost: U té je situace velmi podobná jako u přesnosti. Nelze tvrdit, že potřeba být stručný vzniká výlučně u komentování. Třeba při reportážních vstupech z ostatních hřišť mají reportéři velmi omezený čas na sdělení informací. Navíc se stručnost (a výstižnost) stejně jako přesnost obtížně měří, definuje a porovnává (Bowcher, 2001, 133/134). Posuzování stručnosti je čistě subjektivní a závisí na mnoha faktorech, například na „posluchačově znalosti, na obeznamenosti daného mluvčího se sdělovaným obsahem a na stylu jeho mluvy“ (Bowcher, 2001, 134).

Popisnost: Je v zásadě objektivně měřitelná a nezávislá na stylu daného komentátora, týká se vyložení obsahu sdělení, ne jeho formy. Obdobně jako dříve zmiňované vlastnosti je ale svým způsobem vázána na různé typy sdělení, nepatří čistě jen ke komentáři. „Například i když bude novinář hlásit aktuální novinky, které se právě staly, nebo hodnotit vývoj utkání, bude nějakým způsobem přinášet popis akce, místa a účastníků. Rozdíl je v tom, že označení ‚play-by-play‘ implikuje, že sdělení komentátora bude navázáno na akci, účastníky a lokalitu specifickou pro probíhající zápas v jeho průběhu a v reálném čase tak, jak o něm bude on mluvit“ (Bowcher, 2001, 135).

Simultánnost: Je pravděpodobně jedinou z uvedených vlastností, která se váže výlučně k ‚play-by-play‘ komentáři. Komentátor ovšem nemůže pouze mluvit zároveň s odehrávající se akcí. Je potřeba, aby jeho sdělení neslo určité rysy. „Můžeme tak vidět, že simultánnost interaguje s ostatními zmiňovanými vlastnostmi. (...) Pokud chceme definovat ‚play-by-play‘ jako simultánní proces, musíme jej označit jako simultánní popisování specifického sledu událostí“ (Bowcher, 2001, 135).

Všechny čtyři výše uvedené rysy se bezpochyby vyskytují i v online reportážích. Autor reportáže musí při popisu vývoje sledované být události dostatečně přesný, zároveň ale musí být i stručný, aby dokázal dění zprostředkovat rychle a jasně. Stejně jako u ‚play-by-play‘ komentáře je ale nejdůležitějším prvkem simultánnost. Hlavním cílem online reportáže je zprostředkování průběhu události v reálném čase.

Samostatnou podkapitolou online reportáží jsou takzvané liveblogy. Mnoho stránek obdobnou formou živě pokrývá nejen jednotlivé zápasy, ale často také kompletní sportovní program v rámci jednoho dne určité (zpravidla multidisciplinární) události, jako jsou olympijské hry nebo atletická mistrovství. Znovu se dá použít paralela s rozhlasem a televizí a jejich způsobem přinášení sportovních pořadů. Takové souhrnné přenosy zpravidla skládají novináři v redakci, přičemž používají materiál od reportérů z místa, ze zpravodajských agentur a také sociálních sítí (Andrews 2014, 147).

Liveblogy se tedy zaměřují na sledování události, jejíž dění se odehrává na více místech současně a autor ze své pozice nemůže sám komplexně obsáhnout veškerý vývoj jednotlivých částí programu. Online reportáž je potom zaměřena vyloženě na jeden děj probíhající na jednom místě.

Online reportáže také bývají oproti liveblogům zpravidla kratší (typicky online reportáž z fotbalového zápasu a liveblog pokrývající souhrn výsledků všech disciplín atletického meetingu – může se ale stát, že online reportáž výsledkem vnějších vlivů přesáhne očekávaný rozsah, například při přerušovaném tenisovém utkání se může z jedné online reportáže stát záležitost trvající s přestávkami i několik dní).

2. Metodická část

2.1 Cíl práce

Cílem této bakalářské práce je popsat online reportáž jako součást současné sportovní žurnalistiky a přiblížit její žánrové vymezení a náležitosti. V českém mediálním prostředí je hned několik platforem, které sportovním fanouškům přibližují dění vybraných událostí prostřednictvím online reportáží. Se zástupci vybraných médií budou vyhotovené rozhovory, jejichž cílem bude přiblížit současnou praxi tvorby online reportáží v tuzemském mediálním prostředí.

Záměrem rozhovorů bylo blíže zjistit co nejvíce informací o tom, jak daná média ke tvorbě reportáží přistupují, a jestli jsou eventuálně v jejich přístupech nějaké rozdíly – ať už v samotném postupu tvorby, nebo v tom, jaké všechny funkce reportáže mají.

Hlavní výzkumné otázky byly celkem tři:

Kdy se zvolená média začala online reportážím věnovat a jak se jim věnují nyní?

Jaká specifika se váží k tvorbě online reportáží a jaké nároky klade tvorba na autory?

Jaké doplňkové prvky ve svých online reportážích využívají (multimédia, statistiky)?

2.2 Rozhovor jako výzkumná metoda

Metodou užitou v praktické části této práce budou polostrukturované rozhovory. Rozhovor je vedle pozorování, textů a dokumentů a audio- a videozáznamů jednou ze základních metod kvalitativního výzkumu. Interview je definováno svou vlastností relativní nestrukturovanosti, jako jeho největší výhodou je potom porozumění zkušenosti, jež výzkumník pomocí této metody získává (Hendl, 2016, 46).

Kvalitativní výzkum se oproti kvantitativnímu zkoumání vyznačuje kromě méně přísné strukturovanosti také tím, že přináší bohatá a hloubková data. „*Zatímco kvantitativní data bývají označována jako tvrdá a jsou považována za důvěryhodná, přesná a vědecká, kvalitativní měkká data jsou hodnocena spíše jako citlivá, jemná, podrobná a kontextová*“ (Sedláková, 2014, 151). Hranice přitom není nijak ostře vymezena, oba typy se mohou určitým způsobem prolínat a měnit svoji charakteristiku směrem k druhé skupině.

Typickým rysem rozhovoru je snaha získat „*integrováný pohled na předmět studie, na jeho kontextovou logiku, na explicitní a implicitní pravidla, která fungují v dané oblasti*“ (Hendl, 2016, 47), přičemž tato výzkumná metoda umožňuje dosáhnout „*podrobných informací, proč se daný fenomén objevil*“ (Hendl, 2016, 49).

Získání takového podrobného popisu při zkoumání vybrané problematiky je pravděpodobně tou největší výhodou kvalitativního výzkumu. Mezi další výhody se řadí mimo jiné studování procesů nebo pomoc s počáteční explorační fenoménů.

Naopak nevýhodami jsou například větší časová náročnost takového zkoumání či skutečnost, že výsledky snadno podléhají ovlivnění ze strany výzkumníka a jeho osobních preferencí. Rozhovor podléhá problémům se zkreslením z obou stran. Může být ovlivněn osobním pohledem a myšlenkovými postupy dotazovaného, zároveň ale ke zkreslení může dojít i ze strany tazatele.

Takové zkreslení „*se týká toho, co výzkumník jako pozorovatel přináší do výzkumu v podobě svých subjektivních teorií a předsudků či vlastností. To může ovlivnit výběr výzkumných otázek, dat i oprávněnost závěrů*“ (Hendl, 2016, 150).

Typickým cílem kvalitativního zkoumání je explorace a popis příkladů. Přitom se kvalitativní výzkum opírá o získané obsahové materiály, nikoli o konkrétní standardizovaná data. Získané materiály kvalitativní výzkum zpracovává interpretativní metodou.

U samotného rozhovoru je velmi důležitá přesná a promyšlená formulace otázek. „*Silně strukturované dotazování se v kvalitativním výzkumu nepovažuje za vhodné*“ (Hendl, 2016, 168). Příliš úzce zaměřenými otázkami dochází ze strany tazatele k manipulaci a ovlivnění výsledků. Takové otázky mohou dobře fungovat při kvantitativním výzkumu, při němž je cílem získat co největší množství odpovědí na dané téma v co nejkratším čase. Pro kvalitativní zkoumání je ale zásadní nechat respondentovi prostor na vysvětlení souvislostí.

Proto se také při kvalitativním dotazování „*nikdy nepředkládají dotazovaným předem určené formulace odpovědí nebo jejich kategorie*“ (Hendl, 2016, 170), ale vždy jen zcela otevřené otázky, aby se eliminovalo nebezpečí potenciálního zmanipulování získaných odpovědí. Otázky by především měly být formulovány tak, „*aby nutily informanta k vyprávění a nikoli ke strohým odpovědím*“ (Hanzl, 2014, 68).

Při výběru respondentů je nutné pečlivě zvážit, které osoby pro účast ve výzkumu oslovíme a proč chceme vyzpovídat právě je. Dále je potřeba uvažovat vztah vybrané osoby ke zkoumané problematice a případné etické problémy, které by se mohly v oblasti výběru respondentů vyskytnout.

2.2.1 Polostrukturované interview

Konkrétně bude v této práci pracováno s polostrukturovaným interview, které stojí na pomezí mezi nestrukturovaným a plně strukturovaným interview. To bývá považováno za optimální způsob získávání dat, neboť kombinuje výhody standardizované i nestandardizované formy dotazování (Sedláková, 2014, 211). Přitom ale zároveň „*dokáže řešit mnoho nevýhod*“ (Mioviský, 2006, 159) obou zbývajících forem.

Polostrukturované interview vyžaduje přípravu okruhů otázek, je ale možné v průběhu rozhovoru měnit jejich pořadí či pokládat doplňující dotazy. Díky tomu je možné „*dosáhnout vyšší přesnosti a výtěžnosti než při klasickém plně strukturovaném interview*“ (Mioviský, 2006, 161).

Přehledná tabulka typů rozhovorů podle míry standardizace dle Sedlákové charakterizuje polostrukturovaný rozhovor jako polostandardizovaný otevřený rozhovor s návodem (předem připravenými otázkami, které ale mohou být v průběhu volně doplňovány či může být měněno jejich pořadí), v rámci otázek jsou stanovené okruhy zájmu, role tazatele a dotazovaného se při rozhovoru vyrovnávají a odpovědi dotazovaného jsou volně formulované (Sedláková, 2014, 210).

2.3 Výběr médií a respondentů

Cílem této bakalářské práce je přiblížit podobu fotbalových online reportáží v českých médiích. Online reportáže jsou součástí v podstatě všech nejvýznamnějších a nejnavštěvovanějších sportovních webů. Podle dat nástroje NetMonitor.cz, který ukazuje metriky čtenosti českých médií, byly za první pololetí roku 2020 třemi nejčtenějšími sportovními weby Sport.cz, iSport.cz a iDnes.cz. Z těchto tří vybraných médií se však vlastní tvorbě fotbalových online reportáží, které jsou předmětem této práce, věnuje jen sportovní redakce iDnes.cz. Ostatní dva servery přebírají online reportáže z webu Onlajnny.com – což bylo zjištěno porovnáním přenosů na daných webech.

V rámci vstupního výzkumu to navíc potvrdil i šéfredaktor webu Onlajny.com Aleš Strouha: „Mezi odběratele našich fotbalových přenosů se mimo jiné řadí i weby Sport.cz a iSport.cz.“ Do užšího výběru médií, která byla zahrnuta v této bakalářské práci, se tak vedle iDnes.cz zařadil i web Onlajny.com.

Třetím médiem, které stojí možná trochu mimo tradiční mediální scénu, je Livesport.cz. Tato společnost se primárně zabývá poskytováním rychlého výsledkového servisu, ale vybrané fotbalové zápasy pokrývá vlastním textovým komentářem. K jeho tvorbě ovšem přistupuje trochu jinak. To naznačilo vstupní pozorování jejích komentářů, které působí poměrně jednotvárně a objevují se u nich jazykově neobratné formulace, což naznačuje využívání automatizace. Právě kvůli tomu byl nakonec Livesport.cz vybrán jako třetí médium – aby práce mohla poukázat na to, jak lze k tvorbě online reportáží přistoupit.

Reportáže vybraných médií byly poté podrobeny vnějšímu zkoumání, které se zaměřilo na jejich podobu a typické rysy. Získané poznatky posloužily jako základ pro formulaci výzkumných otázek. Na nich jsou postavené konkrétní rozhovory.

Rozhovory vznikaly v první fázi na základě zmiňované univerzální šablony, načež byly zpracovány a v průběhu času docházelo k dalšímu doptávání a doplňování dodatkových informací, které dále rozšiřovaly poznatky získané primárním dotazováním.

Za jednotlivá média bylo vždy cílem oslovit respondenta z vedoucí pozice v rámci daného média a respondenta zabývajícího se přímo tvorbou online reportáží. Respondent zastávající vedoucí pozici by mohl poskytnout bližší informace k postavení online reportáží v rámci produkce daného média, autor potom může ze svého pohledu popsat, jak dané médium přistupuje k samotnému procesu tvorby online reportáží.

Podle tohoto klíče byli za iDnes.cz vybráni nakonec tři respondenti. Respondentem z vedoucí pozice byl šéfeditor Tomáš Franěk, z pozice autorů potom fotbaloví redaktori Jiří Čihák a Vojtěch Povejšil.

Za Onlajny.com odpovídali z vedoucí pozice Aleš Strouha, šéfredaktor webu, a David Schlegel, jednatel provozovatele webu, společnosti eSports.cz. Zpovídanými autory online reportáží byli Aleš Pur a Martin Dvořák.

Poněkud odlišná byla situace u Livesport.cz. Vzhledem k tomu, že tato společnost si v rámci ochrany svého interního know-how část postupů hlídá, byl po domluvě využit pouze jeden respondent. Tím byl jednatel společnosti Livesport Data Michal Klouda.

Výše zmínění respondenti byli vybráni proto, že ze své pozice v rámci jednotlivých společností mají s online reportážemi určité zkušenosti a dokáží podat fundované informace o tom, jak která společnost k reportážím přistupuje. Pro větší přehlednost textu práce je potom u každé citace respondenta uvedeno i médium, jež oslovený zastupuje.

Pouze v případě Jiřího Čiháka vznikl základ rozhovoru během osobního setkání. S ostatními respondenty probíhala komunikace na dálku, stejně jako potom další doptávání směřované na Jiřího Čiháka. Využita byla emailová komunikace, komunikační platforma WhatsApp a sociální síť Facebook.

3. Praktická část

3.1 Počátky a současnost online reportáží u zkoumaných českých médií

Online reportáže mají svůj prostor ve zkoumaných českých médiích od konce 90. let, respektive od prvních let 21. století. Právě v té době se začaly nezávisle na sobě objevovat na dvou v této práci sledovaných platformách, pro které zároveň platí, že produkují online reportáže až do současnosti.

Prvenství v této oblasti patří mezi vybranými médii pravděpodobně sportovní sekci serveru iDnes.cz, která sama o sobě funguje od roku 1999 a jako součást svého servisu začala brzy nato tvořit mimo jiné online reportáže. (Čihák – iDnes.cz, 2020)

Krátce po svém vzniku začal iDnes.cz v rámci svého sportovního serveru využívat specifické online formáty. Byly to jednak online rozhovory (například rozhovor s fotbalistou Patrikem Bergerem²), jednak i první online reportáže z jednotlivých zápasů, až později se pokrytí rozšířilo.

Tyto první pokusy o standardní online reportáže, tedy o popisování zápasu během jeho průběhu, se na iDnes.cz objevily právě ve zmiňovaném roce 1999. Naplno je sportovní redakce iDnes.cz začala tvořit během ME 2000 a od sezony 2000/2001 už byly online reportáže svébytnou a pravidelnou součástí sportovního zpravodajství a byly provázané se statistickou databankou. (Franěk – iDnes.cz, 2021)

Databanka od té doby zaznamenává podrobné statistiky všech hráčů účastnících se české nejvyšší soutěže. Dohledatelné jsou z té doby například statistiky tehdejších ligových brankářů Jaromíra Blažka³ nebo Radka Černého⁴, které skutečně dokládají, že už tehdy se data z online reportáží shromažďovala v centrální databázi.

² BERÁNEK, Jaroslav. Patrik Berger odpověděl na 129 otázek. In: iDnes.cz [online]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/fotbal/prvni-liga/patrik-berger-odpovedel-na-129-otazek.A_990905_231528_fotbal_ber

³ Jaromír Blažek – Fotbal – iDnes.cz. In: iDnes.cz [online]. Dostupné z: <https://www.idnes.cz/fotbal/databanka/jaromir-blazek.Uplr6>

⁴ Radek Černý – Fotbal – iDnes.cz [online]. Dostupné z: <https://www.idnes.cz/fotbal/databanka/radek-cerny.Uplr3029>

V podobné době se začal rozjíždět i projekt firmy eSports.cz s názvem Onlajny.com. Jednatel eSports.cz David Schlegel ovšem otevřeně přiznal, že konkurenční iDnes.cz byl rychlejší a online přenosy už ve své nabídce v době startu webu Onlajny.com měl: „*Jeden online přenos z každého kola (už tehdy) přinášel server iDnes.cz.*“ (Schlegel – Onlajny.com, 2020)

V současné době jsou Onlajny.com samostatnou webovou stránkou, která přináší sportovním fanouškům obsáhlou nabídku online reportáží napříč sporty i jednotlivými soutěžemi. Tak tomu ale nebylo vždy.

Ve svých prvopočátcích v roce 2001 byly textové komentáře původně koncipované jen jako součást klubových webů jednotlivých hokejových týmů, které také spadají pod správu eSports.cz. Úplně prvním impulsem, který společnost eSports.cz vedl k tvorbě online reportáží, byl provoz webu hokejového klubu HC Slavia Praha. Schlegel (Onlajny.com, 2020) uvedl, že tehdejší obchodní manažer Slavie Ladislav Blažek měl jednu podmínku, po jejímž splnění naváže s eSports.cz spolupráci ohledně provozu klubového webu. Tou podmínkou bylo právě doplnění webu textovými komentáři z domácích i venkovních utkání Slavie.

Postupem času ale firma provozovala více a více webů, a tím pádem bylo i více a více psaných online přenosů. Tento vývoj vyvrcholil situací, kdy již bylo potřeba dělat kompletní pokrytí všech zápasů. A s tím zase vyvstala myšlenka na sdružení reportáží na jednu stránku – tak, aby fanoušci nemuseli přecházet mezi jednotlivými klubovými weby, když chtěli mít přehled o více zápasech najednou.

Proto se během roku 2005 začalo ve firmě uvažovat o spuštění tohoto jednoho společného webu. O rok později k tomu skutečně došlo, a od roku 2006 je tedy v provozu stránka Onlajny.com, která sdružuje všechny online reportáže psané spolupracovníky firmy eSports.cz napříč všemi pokrývanými sporty.

Jak iDnes.cz, tak eSports.cz prostřednictvím webu Onlajny.com se tak tvorbě online reportáží věnují už téměř dvacet let. Poslední zkoumaná mediální platforma se přidala až později. Společnost Livesport.cz, která se zaměřuje primárně na rychlý výsledkový servis, doplnila svou činnost o produkování živých textových komentářů až v roce 2013. Tehdy začínala s komentáři u zápasů fotbalové Ligy mistrů, postupně potom soutěže přidávala.

3.2 Pokrývané soutěže

V současnosti Livesport.cz pokrývá svými komentáři osm významných fotbalových soutěží. Kromě Ligy mistrů je to i Evropská liga a z národních ligových soutěží jsou to anglická Premier League, italská Serie A, španělská La Liga, německá Bundesliga, francouzská Ligue 1 a nizozemská Eredivisie. (Klouta – Livesport.cz, 2020)

Server iDnes.cz si vzhledem k využívání již zmiňované statistické databanky zakládá zejména na stoprocentním pokrytí nejvyšší české fotbalové ligy. Sportovní redaktoři firmy tak píšou všechny ligové zápasy. Franěk (iDnes, 2021) dokonce označil pokrytí české ligy za chloubu sportovní sekce webu.

Dále iDnes.cz z fotbalových soutěží pokrývá z vlastních zdrojů také utkání českých týmů v rámci evropských pohárů, a to včetně předkol, a také reprezentační zápasy českého národního týmu, ať už přátelské či soutěžní. (Čihák – iDnes.cz, 2020)

Nad rámec vlastní tvorby ještě iDnes využívá spolupráci s firmou eSports.cz, v jejímž rámci přebírá iDnes.cz některé další online reportáže z jiných soutěží, a má tak k dispozici širokou paletu přenosů. (Franěk – iDnes.cz, 2021)

Právě eSports.cz, potažmo Onlajny.com, nabízí nejširší záběr online reportáží. Z fotbalových soutěží pokrývají tři nejvyšší české ligy, takzvaných Top 5 evropských lig (anglická, italská, španělská, německá a francouzská), dále také klubové i reprezentační mezinárodní zápasy a poháry a výjimečně se do nabídky přidávají i další utkání. (Strouha – Onlajny.com, 2020)

Všechna tři média se v rámci své činnosti zabývají mnohem širším spektrem sportovních událostí, a nejen z fotbalu. Vzhledem k tématu práce je však záběr zúžen jen na fotbalové zápasy, a to na ty, které jsou zpracované formou online reportáží. U některých nižších a méně sledovaných fotbalových soutěží totiž textové komentáře chybí.

3.3 Čtenost

O tom, že psaní online reportáží má v mediálním prostoru své místo, svědčí čtenost přenosů. Ty nejatraktivnější zápasy na stránkách iDnes.cz a Onlajny.com se mohou podle Strouhy (Onlajny.com, 2020), Čiháka (iDnes.cz, 2020) a Fraňka (iDnes.cz, 2021) dostávat do vyšších desítek tisíc zobrazení, případně mohou přeskočit i hranici sta tisíc čtenářů. Naopak méně atraktivní zápasy se pohybují v jednotkách tisíc zobrazení.

Přesnější podložená čísla poskytl jen Aleš Strouha (Onlajny.com, 2020) – s tím, že nejvyšší čtenost, jakou pamatuje, byla okolo sta tisíc zobrazení (to však byl přenos z tenisového zápasu). Nejčtenějším fotbalovým přenosem sezony 2019/2020 potom podle jeho slov bylo březnové pražské derby mezi Slavií a Spartou, které dosáhlo přesně na 48 346 návštěvníků. I přesto je ale toto číslo nízké v porovnání s dalšími přenosy.

Strouha (Onlajny.com, 2020) pro zajímavost doplnil, že zmiňované fotbalové utkání pražských „S“ bylo v pořadí asi dvacátým nejsledovanějším zápasem sezony. Před ním byly přenosy z hokejových zápasů, a to byl ještě rok 2020 skoupý na tenisová utkání, která by podle jeho slov také co do sledovanosti fotbal překonala. Je tedy vidět, že fotbalové přenosy minimálně na webu Onlajny.com co do popularity nestačí na hokej a tenis.

Přesná konkrétní čísla za iDnes.cz k dispozici nejsou. Nezávisle na sobě se ale oslovení zástupci serveru v podstatě úplně shodli na tom, kolik lidí si přibližně online reportáže na tomto webu přečte. (Čihák – iDnes.cz, 2020; Franěk – iDnes.cz, 2021)

Franěk (iDnes.cz, 2021) uvedl, že sledovanost reportáží je ovlivněna mnoha faktory – záleží na tom, jaký tým a v jaké soutěži zrovna hraje, jak moc je daný zápas atraktivní nebo jestli se hraje odpoledne nebo večer či ve všední nebo víkendový den. Roli taktéž hraje i to, zda je dané utkání přenášeno televizí nebo ne.

Tak jako tak podle slov Fraňka (iDnes.cz, 2021) i Čiháka (iDnes.cz, 2020) platí, že online reportáže z méně atraktivních duelů si typicky otevře několik tisíc čtenářů, zajímavější zápasy (například utkání Ligy mistrů mezi Slavií a Barcelonou) potom můžou sledovat desítky tisíc lidí a leckdy v podobných případech dojde i k překonání stotisícové hranice sledovanosti.

Livesport.cz potom čtenost prakticky neřeší a neměří. Ani Klouda (Livesport.cz, 2020) tak nedokázal poskytnout přesná data. Poznamenal ale, že pro uživatele sledující vývoj a průběh zápasu prostřednictvím Livesport.cz je zpravidla důležitější něco jiného – sestavy, tzv. incidenty (vstřelené góly, udělené karty a střídání) a zápasové statistiky. To je ovšem docela logické, protože činnost firmy Livesport je založená právě na poskytování těchto základních dat a komentáře jsou pro ni jen jakýmsi doplňkem rozšiřujícím poskytované služby.

3.4 Tvorba reportáží

Všichni oslovení zástupci se shodli na tom, že primárním úkolem online reportáže je zprostředkování dění na hřišti lidem, kteří se zrovna z různých důvodů nemohou na zápas koukat naživo a musí se tak spolehnout jen na jeho popis. Tento popis je podle respondentů nutné podávat co možná nejsrozumitelněji, nejvěrněji a hlavně nejrychleji – pokud možno v reálném čase. Právě o rychlosti a aktuálnosti online reportáže se zmiňovali prakticky všichni oslovení zástupci vybraných médií.

Dalo by se tedy očekávat, že ke splnění shodných cílů budou všechny společnosti přistupovat podobnými technikami postupu tvorby. To však neplatí. Odlišnosti se vyskytují u míry automatizace⁵.

Zatímco totiž iDnes.cz a Onlajny.com využívají při tvorbě reportáží automatizaci pouze částečnou, Livesport.cz má komentáře vysloveně postavené na strojovém skládání textu – ovšem na základě hodnot, které do systému zadá autor komentáře.

Autor online komentáře vybere vstupní informace o průběhu akce. Klouda (Livesport.cz, 2020) dal jednoduchý příklad – padne gól hlavou po centru z pravé strany, útočící hráč zakončuje zevnitř pokutového území a míří do pravé části branky. Na základě těchto informací, jež jsou autorem zadány do systému, následně vyjede seznam několika předem definovaných vět. Na autorovi je potom, aby vybral z těchto možností takovou, která nejpřesněji odpovídá reálnému průběhu akce.

⁵ V rámci této práce se automatizací rozumí pouze využívání postupů, které ulehčují práci autorů reportáží. Nejedná se přímo o využívání umělé inteligence a strojového učení.

Toto využití předem připravených a generovaných nese dvě hlavní výhody. Zaprvé nedochází k pravopisným a dalším chybám ze strany autora, který se při tomto postupu nemůže splést, protože do podoby věty nijak nezasahuje. Druhá výhoda pramení z využití těchto kombinací je jejich využití ve více jazycích.

Na základě zadaných údajů se vytvoří věta, která se v systému okamžitě přeloží do dalších jazyků a jejich příslušných mutací na webu. Na pokrytí jednoho zápasu tak pro všechny jazykové verze stačí jen jeden autor a systém za něj tvoří věty pro každý jazyk. Zároveň se ale Livesport.cz touto technikou poněkud vzdaluje tradičnímu žurnalistickému pojetí, kdy autor komentářů nevytváří text vlastní kreativitou a prací.

Automatizací se při tvorbě pro iDnes.cz a Onlajny.com rozumí určité konkrétní postupy, které usnadňují zápis důležitých momentů utkání. Funguje to tak, že hráči se před zápasem vybírají z centrální databáze, a v případě, že například padne gól nebo je někomu udělena karta, se potom k příslušným akcím z výběru přiřazují.

Tento postup funguje u obou platforem velmi podobně. Autor reportáže vybere událost, ke které došlo (gól, karta, střídání), načtež zvolí ze seznamu hráče, který byl v akci zapojen, a potom už stačí jen odeslat příspěvek. Ten už se vloží v automatizované podobě – tedy systém sám vygeneruje větu „Hráči XY byla udělena žlutá karta.“ nebo „Hráč XY vstřelil branku.“

3.4.1 Kde reportáže vznikají

Rozdíly v přístupu jsou mezi zkoumanými společnostmi také v otázce místa tvorby. Onlajny.com i iDnes.cz píšou reportáže na dálku i přímo z místa konání akce. Livesport.cz ale veškerou činnost centralizuje do vlastních prostor a z místa nedělá nic.

Zajímavé je porovnání autorů reportáží z iDnes.cz a Onlajny.com. Zatímco totiž redaktoři prvně jmenovaného média preferují psaní ze stadionu, u zástupců druhé platformy vede psaní z domova.

Hlavní výhodou psaní online reportáže přímo z místa konání akce je větší přehled o dění na hřišti. Autor přenosu v tomto případě není omezen záběrem kamery a vidí i to, co by mu při psaní na dálku mohlo uniknout.

Díky tomu získává „*plastičtější pohled a může si všimnout například toho, co se děje na střídačkách mezi trenéry, i když se hra odvíjí jinde.*“ (Čihák – iDnes.cz, 2020). Zároveň při psaní z terénu autor online reportáže může lépe zachytit atmosféru, a pocit, že je přímo u dění, je podle Povejšila (iDnes.cz, 2020) také příjemný.

Nicméně své výhody má i psaní z domova, tedy na dálku a podle televizního přenosu či internetového streamu. Největší výhodou tohoto postupu jsou rozhodně opakované záběry. Když totiž autorovi reportáže pišícímu přímo z místa uteče podstatný moment, nemá už většinou žádnou šanci vidět jej znovu. Zato televizní či online streamované přenosy nabízí opakovačky, navíc k tomu autor online reportáže slyší i komentátora.

Podle Pura (Onlajny.com, 2021) i Dvořáka (Onlajny.com, 2021) je psaní z domova pro autora výhodnější právě kvůli tomuto vyššímu komfortu. Kromě opakovaných záběrů a podpory od komentátora daného přenosu jsou dalšími výhodami i lepší zázemí, například stabilní internetové připojení, nebo nezávislost na rozmarech počasí. Psaní přímo ze stadionu tak klade na autora daleko větší nároky, psaní z domova je pro autory online reportáží zpravidla pohodlnější a snazší. (Strouha – Onlajny.com, 2020)

Nároky na autora online reportáží jsou zřejmé. Nejzákladnější je bezpochyby výborná znalost češtiny, dále musí být rychlý a pohotový a musí umět zároveň psát a sledovat dění na hřišti (nebo obrazovce, píše-li na dálku). Také přijde vhod znalost týmů, které hrají, protože „*dohledávání hráčů v zápise při psaní zbytečně zdržuje*“. (Čihák – iDnes.cz, 2020) Podle Povejšila (iDnes.cz, 2021) by autor online reportáže měl také být odolný vůči stresu, který je způsoben nutností být co nejrychlejší, nejpřesnější a nejpohotovější. Kromě všeho již zmíněného by také měl umět psát originálně a záživně. (Čihák – iDnes.cz, 2020; Pur – Onlajny.com, 2021)

3.4.2 Podoba přenosů

Rozdílné přístupy tak znamenají i rozdíl v podobě výsledku. Na Livesport.cz se ze zřejmých důvodů komentáře navzájem prakticky neliší, autor do jejich podoby nemůže žádným způsobem zasahovat. Jediné rozdíly se tak mohou objevit v důsledku průběhu utkání – například více zápisů důležitých momentů v zápasech, kde je více šancí a hraje se více ofenzivně.

Ze stejného úhlu pohledu se mohou rovněž lišit i zápasy psané autory iDnes.cz nebo Onlajny.com. U těchto dvou platforem ale mají autoři daleko větší tvůrčí svobodu a mohou do psaní samotných textů více vkládat svůj styl. Je to prakticky stejné jako u ostatních novinářských výstupů, každý je píše trochu jinak a „po svém“. To s sebou ale přináší i rizika. Strouha (Onlajny.com, 2020) zmiňuje, že proměnlivá podoba (a hlavně úroveň) přenosů vedení projektu Onlajny.com trápí.

Podle něj se totiž na tvorbě reportáží pro tento web podílí jak zkušení rutiněři, kteří píšou velmi dobře, tak i nováčci. Nabízelo by se snadné řešení – proškolení začínající autoři tak, aby nabrali jistotu, a pustit je k „ostrému komentování“ až potom, co projdou určitým zaučením. Tady ovšem eSports.cz naráží na své personální a finanční limity, jak přiznává šéfredaktor webu Onlajny.com Strouha. Nováčci jsou tak pouze hlídáni a usměřováni při psaní svých prvních přenosů, žádné zevrubnější zaučení neprobíhá.

Prostředkem kontroly úrovně reportáží jsou pro Onlajny.com sami jejich autoři. Protože na stránce je zejména o víkendech online reportáží hodně, není v silách vedení hlídat každou z nich. Případné problémy tak pomáhá odhalovat aktivita ostatních členů komunity komentátorů, kteří na možné chyby mohou upozornit – ať už samotného autora, tak i pověřené osoby, které mají projekt a jeho obsah na starosti.

V tomto směru je trochu dál server iDnes.cz. Podle Fraňka (iDnes.cz, 2021) probíhá pravidelné vyhodnocování kvality a úrovně jednotlivých reportáží a diskuze s jejich autory o tom, kam by se ještě mohli ve svém psaní posouvat. Jak ale Franěk (iDnes.cz, 2021) poznamenal, je to samozřejmě jen zpětná kontrola, není v možnostech redakce, aby každý příspěvek v každé reportáži byl přímo před svým vydáním do online reportáže schválen editorem.

3.4.3 Redakční pravidla tvorby

Konkrétní redakční pravidla, která by definovala, jak přesně mají výsledné online reportáže vypadat, ovšem ani jedno z oslovených médií nemá.

Onlajny.com se podle Strouhy (Onlajny.com, 2020) v tomto směru řídí spíše pocitově – aby reportáž po otevření „vypadala na pohled prostě dobře“. Neřeší se ani počet příspěvků, je ovšem potřeba najít balanc mezi dostatečně častým doplňováním komentářů a nadbytečným psaním nicneříkajících příspěvků.

Pravidla platící pro online reportáže na iDnes.cz nastínil Franěk (iDnes.cz, 2021) – jsou to ale spíše jen obecné zásady o tom, jak by měl k tvorbě přistupovat autor, a týkají se toho, co bylo již zmíněné výše. Autor by podle tohoto „manuálu“ měl být rychlý a pohotový, psát bez chyb a využívat bohatou slovní zásobu, nepřípustné potom je psát příspěvky pod vlivem emocí a stranit jednomu z týmů. Co se ale týče počtu příspěvků a výsledné podoby reportáže, tam konkrétní regule nastavené nejsou.

Jedinou povinností pro redaktory iDnes.cz je potom mít s dostatečným předstihem v reportáži alespoň nějaký příspěvek jako krátké uvedení do zápasu. Tím dostatečným předstihem se rozumí údajně až jeden den – tak, aby „*když si čtenář ráno před zápasem na reportáž klikne, nebyla úplně prázdná*“. (Čihák – iDnes.cz, 2020)

Žádná redakční pravidla nemá stanovena ani Livesport.cz. Jediným důležitým kritériem je přesný zápis důležitých momentů utkání. Autor nesmí zapomenout zaznamenat góly, karty nebo střídání. Četnost ostatních příspěvků se v komentářích podle Kloudy (Livesport.cz, 2020) nijak speciálně nesleduje.

3.5 Další prvky online reportáží

Kromě samotného popisu průběhu zápasu mají všechny tři platformy v reportážích další, doplňkové prvky. Mezi ty lze zařadit například využívání už několikrát zmiňovaných statistických databází, využívání multimediálních příspěvků nebo další statistiky.

3.5.1 Databáze

Databáze využívají shodně všechny tři zdroje online reportáží. Databanka iDnes.cz navázaná na online reportáže z české ligy je se svými rozsáhlými statistikami za posledních dvacet sezon komplexním zdrojem informací a dat.

Jak poznamenal Franěk (iDnes.cz, 2021), zejména online reportáže z české ligy, reprezentačních zápasů a evropských pohárů jsou interaktivní. Čtenář tak může prokliknout do statistik nebo si prohlédnout profily týmů i jednotlivých hráčů.

Když si čtenář takový typický hráčský profil otevře, zobrazí se mu informace o tom, za jaký tým dotyčný aktuálně hraje, krátký informační text o daném hráči, počty startů a gólů v lize i v reprezentaci a podobná základní data. (Čihák – iDnes.cz, 2020)

Veškeré statistiky se do databáze doplňují právě prostřednictvím editoru reportáží, ať už se jedná o propisování zadaných dat, jako jsou góly nebo karty, nebo i o ruční doplňování. To se týká například známkování hráčů (jako ve škole, od jedné do pěti) nebo zanesení týmových statistik – iDnes.cz zaznamenává střely na a mimo branku a rohové kopy. Databáze je tak založena čistě na činnosti autorů reportáží. Vše navíc podléhá zpětné kontrole podle oficiálních zdrojů, proto jsou data velmi přesná.

V databázi ovšem nejsou pouze hráči z české ligy. Čihák (iDnes.cz, 2020) doplnil, že pro účely reportáží například předkol evropských pohárů se zakládají i soupisky zahraničních týmů. V takovém případě se data čerpají z veřejně dostupných zdrojů. Obdobně se postupuje i při psaní reportáží z mezinárodních turnajů. Také v tomto případě redakce iDnes.cz zakládá do databanky všechny hráče všech zúčastněných týmů. Proto je v databázi založených i poměrně hodně hráčů, kteří zrovna v české lize nepůsobí.

Databáze využívá web Onlajny.com. Funguje to obdobně jako u iDnes.cz, i v tomto případě si systém sám dokáže počítat a zaznamenávat zadané hodnoty. Proto mohou Onlajny.com ve svých reportážích ukazovat například hráčské statistiky dané soutěže. Zde je rozdíl proti iDnes.cz, který má statistiku založenou na profilech jednotlivých hráčů, zatímco Onlajny.com ukazují celkové pořadí hráčů ve sledovaných statistikách, jako jsou góly, asistence nebo karty, a osobní profily hráčů v databázi nemají.

Ty statistiky, které si systém webu Onlajny.com nespočítá sám, se doplňují dodatečně. Typicky se jedná o statistiky týmové, jako jsou držení míče nebo ofsajdy. Tyto hodnoty se zpravidla berou z oficiálních zdrojů. Ani to ale není zcela bez problémů – protože, jak Strouha (Onlajny.com, 2020) popisuje, některé oficiální zdroje zveřejňují data zpětně i třeba po několika dnech, a tak je obtížné udržet databázi aktuální.

S databázemi pracuje i Livesport.cz. Kromě statistik se do ní ale z komentářů zaznamenávají i nejčastější kombinace vstupů, takže databáze umožňuje vysledovat i detailnější a zajímavější hodnoty – například „*četnost střel zpoza velkého vápna nebo četnost centrů vzduchem z pravé strany*“. (Klouta – Livesport.cz, 2020).

Zápasové statistiky potom Livesport.cz, stejně jako Onlajny.com, bere z oficiálních zdrojů příslušné soutěže. Na rozdíl od druhé platformy je ale umí přenášet online, takže v kterékoli chvíli si divák při prohlížení reportáže může prohlédnout, který tým víc drží míč nebo který měl v dosavadním průběhu zápasu více útoků.

3.5.2 Grafické prvky reportáží

Co se týče vizuální podoby online přenosů, jednotlivá média se od sebe výrazně neliší. Typicky je u každého příspěvku uvedena minuta, kdy se daná situace odehrála, pak následuje krátký popis děje. V případě, že se jedná o významný moment (například střídání, gól či udělení karty), bývá u příspěvku ještě stylizovaný piktogram daného incidentu.

Jediným výrazným rozdílným prvkem, který stojí za zmínku, je pravděpodobně jen časová osa na iDnes.cz. Ta je v dané online reportáži úplně nahoře, hned pod výsledkem utkání, a ukazuje, kdy k daným incidentům v průběhu sledovaného zápasu došlo. Livesport.cz nabízí podobný prvek v podobě stručného přehledu nejdůležitějších momentů, na rozdíl od iDnes.cz je však vyveden jako vertikální výpis. Web Onlajny.com s podobným prvkem nepracuje – je možné se v online reportáži prokliknout do záložky „Důležité“, nicméně obě dvě ostatní média mají tento stručný přehled k dispozici hned po otevření přenosu.

Napříč všemi třemi platformami se neliší ani vyobrazení sestav soupeřících týmů. U všech tří je vždy sestava zobrazena v daném rozestavení tak, jak tým skutečně na hřišti nastupuje.

A rozdíly u sestav nejsou ani ve způsobu jejich vkládání do přenosu. Všechny tři zdroje přidávají sestavy formou výběru hráčů z databáze a posléze upravují rozestavení týmu do nějaké grafické podoby. To znamená, že jejich systémy umí pracovat s určitými šablonami rozestavení hráčů na hřišti, do kterých se potom podle postů jednotliví hráči dosazují. V postupu vkládání a práce se sestavami se tedy od sebe zkoumaná média nijak neliší.

3.5.3 Multimédia

Posledním zkoumaným prvkem reportáží je využití multimediálních příspěvků v nich. Všechna oslovená média se snaží nějakým způsobem pracovat s doplňkovými prvky reportáží tak, aby z nich nebyl jen souvislý proud textu.

Podle Fraňka (iDnes.cz, 2021) se iDnes.cz snaží pracovat s různými formáty, ať už to jsou videa, fotky, animované gify či příspěvky ze sociálních sítí – tak, aby byla reportáž trochu „živější“.

Stejně tak své reportáže obohacují i Onlajny.com. Prakticky u každého zápasu jsou nahraná krátká videa gólových nebo jinak významných situací ve formátu gifu. Využívána jsou proto, „*aby měl čtenář možnost gólovou situaci přímo vidět, ne si o ní jen přečíst stručný textový popis*“. (Strouha – Onlajny.com, 2020)

Využívání multimediálních příspěvků s sebou ovšem samozřejmě nese určitá rizika. Oslovená média nesmí na svých platformách svobodně šířit obsah, který standardně podléhá vysílacím právům. A právě otázka vysílacích práv v tomto směru činnost zkoumaných médií komplikuje – navíc tato práva nejsou jednotná pro všechny soutěže, ale liší se. (Strouha – Onlajny.com, 2020).

Pro iDnes.cz platí, že využívání multimediálního materiálu v online reportážích musí sportovní redakce podle Fraňka (iDnes.cz, 2021) vždy řešit s oddělením videa.

Livesport.cz u online reportáží videa gólů a fotografie některých situací svým zákazníkům poskytuje. Klouda (Livesport.cz, 2020) se k tomu ale nechtěl blíže vyjadřovat: „*Tato otázka je velmi složitá, protože pravidla se v podstatě neustále mění, proto je obtížné se k tomu blíže vyjádřit.*“

Závěr

Bakalářská práce popisuje online reportáž jako svébytný žánr sportovní žurnalistiky a její základní rysy. V praktické části se zabývá výskytem fotbalové online reportáže v prostředí českých sportovních médií. Tato část je založena na rozhovorech se zástupci vybraných médií, které se v rámci své činnosti věnují vlastní tvorbě reportáží. Rozhovory jsou postavené na třech stěžejních výzkumných otázkách.

První z nich se zaměřila na to, kdy se daná média začala věnovat online reportážím a jak se jim věnují nyní. Onlajny.com i iDnes.cz začínaly s tvorbou online reportáží v podobné době, na přelomu tisíciletí. V současnosti přináší fotbalové reportáže z významných akcí – byť Onlajny.com mají záběr širší, a dokonce poskytují některé své reportáže ostatním médiím, mimo jiné třeba právě serveru iDnes.cz. Livesport.cz začínal s online komentáři později, až v roce 2013, a v současnosti je přináší z významných ligových i mezinárodních fotbalových utkání.

Druhá směřovala na specifika tvorby online reportáží a na nároky, jež klade tato tvorba na autora. Ukázalo se, že každé z médií přistupuje k tvorbě trochu jinak a klade v reportážích důraz na jiné věci. Zatímco Onlajny.com a iDnes.cz upřednostňují tradiční přístup, kdy autor vypisuje text ručně, Livesport.cz se vydává cestou strojového skládání textu na základě zadaných hodnot. Lidský faktor do tohoto procesu vstupuje jako původce předem definovaných frází a kontrola výstupu. Komentáře na Livesport.cz tak vypadají velmi podobně a po formální stránce se od sebe v podstatě neliší. U iDnes.cz a Onlajny.com tomu je naopak, obě média nechávají svým autorům relativní tvůrčí volnost. A zatímco iDnes.cz a Onlajny.com kombinují psaní reportáží přímo z místa konání akce a na dálku, Livesport.cz tvoří reportáže výlučně na dálku a centralizovaně z firemních kanceláří. I přes rozdílný přístup médií k tvorbě online reportáží je jejich cíl jasný – co nejlépe zprostředkovat průběh sledované události. V tomto se podobají například televiznímu komentáři. Podobnost obou žánrů sportovní žurnalistiky je popsána v teoretické části. Zároveň platí, že iDnes.cz a Onlajny.com vzhledem k tvůrčí praxi kladou na autory svých reportáží větší nároky. Pro obě média je zásadní, aby byly reportáže psané rychle a přesně, což odpovídá kapitole teoretické části o nárocích na novináře v současné digitální době.

Třetí a poslední otázka se potom zaměřila na prvky, kterými vybraná média doplňují vlastní text svých online reportáží. V tomto ohledu jsou mezi zkoumanými médii patrné rozdíly. Každé médium pracuje s jinak obsáhlými a propracovanými databázemi a liší se rovněž v užívání multimediálních příspěvků, které iDnes.cz vůbec nepoužívá a Onlajny.com i Livesport.cz ano.

Provedený výzkum má také určité limity, především ve volbě médií a respondentů. Protože se zaměřoval výhradně na fotbalové zápasy a vycházel ze současné praxe, je stanovený vzorek poměrně úzký. Nemůže tak podrobněji zachytit například počátky online reportáže v českém prostředí, další průběh jejich vývoje nebo případně specifický přístup jiných médií. To by mohlo být námětem dalšího výzkumu, stejně jako využívání tohoto formátu v jiných sportech nebo obecně při jiných sportovních událostech. Jako další způsob zkoumání se nabízí i analýza uveřejněných online reportáží, ke které nakonec tato práce nepřistoupila. Souvisejícím tématem by mohly být přímé přenosy z fotbalových zápasů v českých internetových médiích jako trend z poslední doby, jejich zavádění a doplňování právě online reportážemi.

Summary

The bachelor thesis briefly describes online reporting as an independent type of sports journalism with its most significant attributes. The practical part of the thesis engages in the occurrence of online reports in the Czech sports media outlets. It is based on interviews with the deputies of those media outlets that are creating live reports by themselves. The interviews are built around three main topics.

First topic focuses on the beginnings and present state of online reports within the chosen media outlets before they got to the current position. Both Onlajny.com and iDnes.cz started creating online reports around the year 2000. Currently, they both bring online reports from the most important events, though Onlajny offers more reports from more competitions. Onlajny even supply its reports to other media outlets, e. g. iDnes.cz. Livesport started creating online commentary later, in 2013. Currently, it covers most of important national and international matches.

Second topic aims to describe the specifics of creating online reports and tasks that the reports authors should complete while creating them. It had proven that each media outlet has a bit specific approach and focuses on different things about those reports. Onlajny.com and iDnes.cz prefer the traditional way and let their authors write the text word by word. Livesport.cz, on the other hand, uses machine learning. Their texts are completed by their AI system based on which inputs the author of report provides. The author also acts as a controlling mechanism of the output. Because of that, the reports from Livesport.cz are pretty similar to each other. The approach of iDnes.cz and Onlajny.com is different – they both give some free space to the reports authors. And whereas iDnes.cz and Onlajny.com combine writing from the stadiums and writing from home via streams, Livesport.cz creates its reports centrally from the company office. Despite a different approach, the main goal of online reports is very similar for each media outlet. It always tries to describe the course of the event. In this attribute, online reports are very similar to sports commentary. The similarities between those two genres are mentioned in the theoretical part of the thesis.

At the same time, though, the more creative approach of iDnes.cz and Onlajny.com means that authors of online reports at these outlets are challenged with the difficult task to be as fast and accurate as possible. This supports the chapter of the theoretical part which engages in the topic of demands on sports journalist in the current digital age.

Reports at Onlajny and iDnes are therefore more journalistic and are quite similar to live TV commentary, for example. These reports are also based on how the author describes the development of the followed event. The similarities between both these genres are described in the theoretical part of this thesis.

Third and last topic compares the use of additional content of online reports. There are some differences between the outlets. Each media outlet works with statistical databases and uses them in different way. Also the use of multimedia differs from one to another. iDnes.cz does not use any multimedia, Onlajny.com and Livesport.cz do.

The research also has its limits caused by the choice of media outlets and their deputies. Because it is focused on football matches and the current practice, the sample is quite narrow. Therefore it cannot provide details about the beginnings of online reports in Czech media, the process of their development or possible different approach of other media outlets. This could be a topic for next research, as well as the use of the online report in other sports events. Another research could be focused on analysing online reports, which this thesis did not do. A related topic could also be live football broadcasts in the Czech online media as a trend of last years and their connection with online reports.

Zdroje

Literatura

ANDREWS, Phil. Sports journalism: a practical introduction. 2nd rev. ed. London: SAGE Publications, 2014. ISBN 978-1-4462-5338-0.

BILLINGS, Andrew C., Michael L. BUTTERWORTH a Paul D. TURMAN. Communication and sport: surveying the field. Second ed. Los Angeles: Sage, 2015. ISBN 978-1-4522-7913-8.

BILLINGS, Andrew C. Sports media: transformation, integration, consumption. New York: Routledge, 2011. Electronic media research series. ISBN 978-0-415-88368-9.

BOYLE, Raymond. Sports journalism: context and issues. Thousand Oaks, Calif.: SAGE, 2006. ISBN 978-1-4129-0798-9.

BRIGGS, Mark. Journalism Next: A Practical Guide to Digital Reporting and Publishing. 3. CQ Press, 2015. ISBN 978-1-4833-5685-1.

ČUŘÍK, Jaroslav. Nové trendy v médiích. Brno: Masarykova univerzita, 2012. ISBN 978-80-210-5825-5.

HALADA, Jan a Barbora OSVALDOVÁ, ed. Slovník žurnalistiky: výklad pojmů a teorie oboru. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2017. ISBN 978-80-246-3752-5.

HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0982-9.

LAUCELLA, Pamela C. The Evolution from Print to Online Platforms for Sports Journalism. In. BILLINGS, Andrew C. Routledge handbook of sport and new media. New York: Routledge, [2014], s. 89–100. ISBN 978-0-415-53276-1.

MIOVSKÝ, Michal. Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). ISBN 80-247-1362-4.

PEDERSEN, Paul M. The Changing Role of Sports Media Producers. In. BILLINGS, Andrew C. Routledge handbook of sport and new media. New York: Routledge, [2014], s. 101–109. ISBN 978-0-415-53276-1.

ROWE, David. Sport, Culture and the Media. 2nd ed. Maidenhead: Open University Press, 2004. ISBN 0 335 21076 7.

OSVALDOVÁ, Barbora. Zpravodajství v médiích. 2., upr. vyd. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 9788024618999.

SEDLÁKOVÁ, Renáta. Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky. Praha: Grada, 2014. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-3568-9.

Online publikace

AJADI, Theo, Zoe BURTON, Matt DWYER, Tom HAMMOND a Calum ROSS. Eye on the prize: Football Money League [online]. Deloitte, 2020. Dostupné z: <https://www2.deloitte.com/uk/en/pages/sports-business-group/articles/deloitte-football-money-league.html>

HANZL, Daniel. Metody a techniky sociálního výzkumu [online]. Jihlava: Vysoká škola polytechnická, 2014 [online]. Dostupné z: <https://www.vspj.cz/ISBN/Opory%20-%20V%C5%A0PJ/Metody%20a%20techniky%20socialniho%20vyzkumu%20-%20Daniel%20Hanzl.pdf>

BOWCHER, Wendy Lee. Play by play talk on radio: an enquiry into some relations between language and context. University of Liverpool, 2001 [online]. Dostupné z: <http://www.isfla.org/Systemics/Print/Theses/BowcherPHD2001.pdf>

GANTZ, Walter a LEWIS, Nicky. Sports on Traditional and Newer Digital Media: Is There Really a Fight for Fans? Sage, 2014. [online]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/273592713_Sports_on_Traditional_and_Newer_Digital_Media_Is_There_Really_a_Fight_for_Fans

MCCHESENEY, Robert W. Media Made Sport: A History of Sports Coverage in the United States. In. WENNER, Lawrence A. Media, Sports, and Society. Sage, 1989, s. 49–69. [online]. Dostupné z: <https://books.google.cz/books?id=d6HhgJDGXtQC>

Podobné diplomové práce

LUKŠŮ, David. Počátky sportovní žurnalistiky na stránkách periodického tisku na přelomu 19. a 20.století. Sport jako součást českého masového tisku, disertační práce. Praha: 2011. IKSŽ FSV UK, Katedra mediálních studií. Vedoucí disertační práce Doc. PhDr. Barbara Köpplová, CSc.

JAKUBEC, Dominik. Fenomén eSports.cz na českém mediálním trhu. Praha, 2018. 188 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce PhDr. Alice Němcová Tejkalová, Ph.D.

BÁRTOVÁ, Patricie. Mediální obraz skoků na lyžích perspektivou závodníků. Praha, 2020. 61 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut Komunikačních studií a Žurnalistiky. Katedra Žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce Mgr. Ondřej Trunečka

Online zdroje

COVIL, Eric C. Radio and its Impact on the Sports World, by Eric C. Covil. [online]. Dostupné z: <http://www.americansportscastersonline.com/radiohistory.html>

KROON, A, ERIKSSON, G. Full article: The Impact of the Digital Transformation on Sports Journalism Talk Online. [online]. Dostupné z: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/17512786.2019.1577695>

Jaromír Blažek – Fotbal – iDnes.cz. In: iDnes.cz [online]. Dostupné z: <https://www.idnes.cz/fotbal/databanka/jaromir-blazek.Uplr6>

Radek Černý – Fotbal – iDnes.cz [online]. Dostupné z:
<https://www.idnes.cz/fotbal/databanka/radek-cerny.Uplr3029>

BERÁNEK, Jaroslav. Patrik Berger odpověděl na 129 otázek. In: iDnes.cz [online].
Dostupné z: https://www.idnes.cz/fotbal/prvni-liga/patrik-berger-odpovedel-na-129-otazek.A_990905_231528_fotbal_ber

Přílohy

Rozhovor autora s Alešem Strouhou, šéfredaktorem webu Onlajny.com

Rozhovor autora s Davidem Schlegelem, jednatelem firmy eSports.cz

Rozhovor autora s Alešem Purem, autorem online reportáží pro web Onlajny.com

Rozhovor autora s Martinem Dvořákem, autorem online reportáží pro web Onlajny.com

Rozhovor autora s Michalem Kloudou, jednatelem společnosti Livesport Data a.s.

Rozhovor autora s Tomášem Fraňkem, šéfredaktorem serveru iDnes.cz

Rozhovor autora s Jiřím Čihákem, fotbalovým redaktorem serveru iDnes.cz

Rozhovor autora s Vojtěchem Povejšilem, fotbalovým redaktorem serveru iDnes.cz

Grafická podoba online reportáží – Onlajny.com

Grafická podoba online reportáží – Livesport.cz

Grafická podoba online reportáží – iDnes.cz

rozhovor s Alešem Strouhou (Onlajny.com, červenec 2020)

Jak začínal projekt Onlajny.com?

Projekt onlajnů se začal rozjíždět v roce 2001. V prvopočátku byly textové onlajny pouze součástí klubových webů hokejových týmů. Od roku 2006 se pak onlajny staly samostatnou webovou stránkou.

Mohl byste říct něco blíže k tomu přechodu na vlastní web?

Šlo o to, že jsme postupně začali dělat více a více hokejových webů, tak se postupně dělalo více a více onlajnů na těch jednotlivých klubových webech. Pak ale přišla chvíle, kdy začala být potřeba dělat úplně všechny onlajny ze všech zápasů. A ideálně aby to bylo na jednom místě. Aby lidi nemuseli překlikávat mezi jednotlivými weby. Proto se začalo přemýšlet nad tím, že se to umístí na jeden společný web. Bavíme se o nějakém roce 2005, kdy se nad tím začalo přemýšlet. Nebylo to nic snadného, protože tenkrát to bylo s internetem daleko složitější než nyní. Na hokejových stadionech se to ještě dalo, ale třeba fotbalové stadiony ani v první lize většinou internet pro novináře neměly.

Co všechno onlajny pokrývají?

Paleta přenosů je velmi pestrá. Dá se říci, že pokrýváme všechny nejsledovanější sporty a soutěže, co se po světě hrají. Co se týká fotbalu, tak vedle tří nejvyšších českých soutěží děláme onlajny z TOP 5 nejsledovanějších lig Evropy. Děláme ale i klubové a mezinárodní pohárové soutěže, kontinentální mistrovství a prostě vše, co fanoušky zajímá.

Dodáváte reportáže ještě někomu jinému?

Mezi odběratele fotbalových reportáží patří iSport.cz (Deník Sport), Sport.cz (Deník Právo), iDnes.cz (MF Dnes – ti si něco píší sami, něco jim dodáváme), fortunalliga.cz, fnliga.cz, nova.cz, sázková kancelář Tipsport a v případě jednorázových akcí, jako je MS, ME, olympiáda, se občas objeví i nějaký další jednorázový odběratel.

Jaká je čtenost fotbalových onlajnů? (řádově u průměrných zápasů české ligy + jak vysoká může být čtenost u těch nejzajímavějších zápasů?)

Rozptyl je velmi velký. Méně atraktivní zápasy mají řádově jednotky tisíc zobrazení, ty extra atraktivní zápasy mají ale běžně řádově desítky tisíc zobrazení. Myslím, že maximální sledovanost jednoho onlajnu bylo sto tisíc zobrazení, ale to se jednalo o tenisový zápas.

Dokázal byste zjistit, který fotbalový přenos byl letos zatím vůbec nejčtenější?

Za rok 2020 bylo nejsledovanější utkání Slavia – Sparta, které se hrálo 8. března. Na onlajnech to mělo sledovanost 48.346 zobrazení. Jen pro zajímavost je to ale asi tak dvacátý nejsledovanější onlajn v pořadí. Před ním jsou samé hokeje. Za normálních okolností by tam byla i řada tenisových zápasů, ale ty se v roce 2020 prakticky žádné nehrály.

Co je podle vás cílem online reportáže?

Poskytnout fanouškům podrobný online popis událostí na hřišti v reálném čase.

Jaké klade psaní online reportáže na novináře nároky? Co je pro psaní onlajnů klíčovou vlastností/schopností novináře?

Já vždy říkám, že nejdůležitější je spolehlivost. Samozřejmě je klíčové, aby komentátor uměl perfektně česky, avšak to se bere jako samozřejmost. Pro mne je důležité to, aby se na daného člověka dalo spolehnout.

Píšete reportáže z místa nebo z domova?

Reportáže píšeme ze stadionů, sportovních hal, ale také z domova.

Jaký to má vliv na její výslednou podobu? Jaké jsou výhody a nevýhody psaní ze stadionu/domova?

Psaní z domova je dle mého názoru snazší. Pokud má komentátor dobrý TV nebo internetový videopřenos, může se spolehnout na televizního komentátora, a především pak na opakované záběry. Psaní přímo ze stadionu je větší adrenalin, ale na komentátora to klade daleko větší nároky. Zároveň je ale pak krásné, když víme, že máme například na vyprodaném zápase Viktoria Plzeň – Real Madrid své dva onlajnisty, pro které je vše okolo zápasu životní zážitek.

Máte nějaké interní pravidlo ohledně počtu příspěvků, jejich četnosti, stavby a délky?

Takové pravidlo vyloženě nemáme. Pocitově musí online reportáž vypadat dobře. Není dobré, když je málo příspěvků, ale zároveň není dobré, když například u fotbalu jsou během jedné minuty hry tři nic neříkající příspěvky. Lepší je, když komentátor píše věcně a prostě to nejdůležitější, co se na hřišti děje.

Jak moc se od sebe tím pádem budou lišit onlajny od různých autorů?

To nás občas trochu trápí, že úroveň onlajnů je různá. Když pak například během víkendového dne máme na onlajnech více než 100 online reportáží, těžko se to i hlídá, aby úroveň byla úplně stejná, stejně dobrá. Často také záleží na zkušenostech komentátorů. Máme tu lidi, co píšou onlajny více než 10 let a jsou to rutiněři, co píšou naprosto skvěle. A zároveň tu máme lidi, kteří s komentováním postupně začínají a je tak jasné, že úroveň bude vždy různá.

Co můžete jako firma dělat pro to, aby se ta úroveň srovnávala a zlepšovala?

S lidmi se dá samozřejmě vždy pracovat. Ale tady u nás narážíme na personální a finanční kapacity firmy. Snažíme se soustředit hlavně na to, abychom s novým člověkem pracovali hlavně při tom prvním zaučování a hlídáme ho při psaní prvních ostrých onlajnů. Když se pak zaučí, tak následně probíhá spíše jen namátková kontrola toho, jak píše. Díky velké komunitě našich redaktorů/komentátorů ale máme dobrou zpětnou vazbu od nich. Když někdo píše špatně, tak se to k nám vždy velmi rychle dostane.

Používáte při tvorbě reportáží prvky automatizace (u gólů, karet, střídání)?

U top fotbalových a hokejových soutěží částečnou automatizaci využíváme.

A jak to případně přesně funguje?

Například tak, že před zápasem komentátor zadá sestavy obou týmů databázově, tedy tak, že vybírá jednotlivé hráče z databáze a vkládá je do onlajnu. A díky tomu pak stačí například při žluté kartě jedním kliknutím vybrat hráče, který dostal žlutou kartu a na onlajnech se objeví automatizovaná věta, že hráč obdržel kartu.

Jakým způsobem do zápasu vkládáte sestavy?

Jak jsem popsal výše. Máme databázi hráčů a databázi soupisek jednotlivých týmů. Komentátor před zápasem pak jen například u fotbalu označí zahajovací sestavu, nastaví, na jakém postu který hráč nastupuje, a zároveň vybere hráče na lavičku náhradníků. Podobně to funguje i u hokeje, házené, florbalu a všech dalších kolektivních sportů.

Jaká všechna multimédia v onlajnech využíváte a proč je tam dáváte?

Do těch nejsledovanějších přenosů se snažíme vkládat krátká několikavteřinová videa zachycující například góly nebo důležité události. Dáváme to tam proto, protože si myslíme, že lidé vedle textové reportáže chtějí ty důležité okamžiky i vidět jako video.

Souvisí s jejich použitím i nějaké problémy? (např. ohledně vysílacích práv u gifů)

Ano. Problémy s právy řešíme neustále. Některé soutěže si svůj produkt chrání natolik, že nám neumožňují volné zveřejňování těchto opakovaných záběrů. Vždy se to ale řeší individuálně sport od sportu a soutěž od soutěže. Co platí pro českou FORTUNA:LIGU, nemusí vůbec platit pro německou Bundesligu.

Máte fotbalové reportáže propojené s nějakými statistickými databázemi?

Ano. Systém onlajnů dokáže sám počítat základní statistiky jsou jsou góly, karty a podobně.

Pokud ano, tak je to vlastní databáze? A co všechno obsahuje?

Na onlajnech zobrazujeme u fotbalu pouze naše data. U hokeje pak využíváme u české extraligy dat, které naše společnost dodává hokejovému svazu. Tam máme dohodu, že tato data můžeme u nás exkluzivně zveřejňovat.

Jak (a z jakých zdrojů) se po skončení utkání sestavuje statistický přehled a jak se vkládá do reportáže?

Statistiky, které nezvládnou spočítat naše onlajny, doplňujeme většinou podle oficiálních webů dané soutěže. Samozřejmě je to složité, protože některé soutěže data zveřejňují prakticky online, ale jiné soutěže je zveřejňují třeba až zpětně několik hodin nebo dnů po skončení zápasu.

rozhovor s Davidem Schlegelem (Onlajny.com, prosinec 2020)

Jak začínal projekt Onlajny.com?

První online proběhl 11. září 2001 a šlo o hokejový zápas mezi Plzní a Znojemskými Orly. Programování systému pro onlajny trvalo pár hodin, ale brzy jsme museli celý systém přeprogramovat, protože nevydržel nápor čtenářů.

Co vás jako firmu eSports vůbec vedlo k tomu, že jste začali tvořit online reportáže?

První impuls nám dal obchodní manažer Slavie Praha Ladislav Blažek, který řekl, že nám dá zakázku na tvorbu oficiálního webu hc-slavia.cz, ale má jednu velkou podmínku, a to je to, že budeme dělat textové reportáže z domácích i z venkovních zápasů Slavie. Ale samozřejmě jsme hokej všichni v eSports milovali a chtěli jsme onlajny dělat ze všech zápasů, bez ohledu na peníze. Byly tehdy velké problémy s připojením k internetu i s akreditacemi. Řada klubů pohlížela na online přenosy s velkou nedůvěrou, protože měly pocit, že jim bereme fanoušky na stadionech.

Byly tady nějaké online reportáže už dřív, předtím, než jste s nimi začaly vy?

Ano, jeden online přenos z každého kola přinášel server iDnes.cz, kde s online přenosy začal pan Ivan Hamšík. iDnes přenášel online přenosy i ze zápasů reprezentace. Tehdy ale byla opravdu jiná doba. Připojení k internetu stálo 60 Kč na hodinu, navíc když jste byl připojený, bylo blokováno volání z pevné linky. Většina stadionů nebyla k internetu vůbec připojená, takže se dělaly přenosy přes telefon. Na internetu okolo roku 2001 nebyly peníze ani lidi. Když už se někdo připojoval k internetu, snažil se co nejrychleji vše vyřešit a co nejdříve se odpojit, protože připojení bylo drahé. Internet byla zábava pro lidi ze strahovských kolejí a podobných institucí, kde byla tzv. "pevná lajna". Alternativou on-line přenosům byl teletext České televize, který nabízel aktuální skóre a střelce branek, a potom pořad S mikrofonem za hokejem (fotbalem).

Vází se k tvorbě a publikování online reportáží nějaké problémy, specifika (třeba co se týče vysílacích práv)?

Největší problémy jsme měli s agenturou BPA, která tvrdila, že vlastní i práva na textové online přenosy a že je z extraligy nemůžeme dělat. Přitom bez online přenosů z extraligy by žádné přenosy nebyly a myslím, že by to hokejová veřejnost těžce kousala. My jsme byli přesvědčení, že na základě autorského zákona online přenosy z extraligy děláme legálně. Jenže soudit se s BPA v situaci, kdy potřebujeme akreditace na stadiony a potřebujeme spolupracovat se svazem i s držitelem marketingových práv, jsme nechtěli. A tak jsme se domluvili na pravidelném ročním poplatku za on-line přenosy. Byla to pro nás obrovská suma, ale nakonec jsme se rozhodli nedělat si velké problémy a držet dobré vztahy s hokejovým hnutím.

Jakou mají online reportáže pozici na mediálním trhu?

On-line přenosy kromě webu Onlajny.com dodáváme i většině největších hráčů na mediálním trhu, jako je Seznam.cz, iDnes.cz, iRozhlas.cz, iSport.cz a dalším. Podobně to funguje i na Slovensku, kdy od nás on-line přenosy odebírají všechny největší servery. Samozřejmě, u on-line přenosů jde především o rychlost a o informaci. Není to tolik o myšlenkách či kráse jazyka, i když šikovný redaktor dokáže on-line přenos ozvláštnit.

Proměňovala se nějak tato pozice v čase (jak se měnila jejich čtenost, zájem odběratelů apod.)

Dneska už jsou online přenosy samozřejmost ale před 15 lety samozřejmě neexistoval Twitter a streamy na internetu byly velkou vzácností. Zajistit on-line přenos nebylo snadné, dneska už zajistíme on-line přenos téměř z jakékoliv události. Návštěvnost serveru Onlajny.com byla dlouho v desítkách tisíc denně, na vrcholu jsme byli v roce 2018, kdy byla průměrná návštěvnost okolo 130 000 unikátních uživatelů denně. Od té doby mírně klesá, ale je třeba přihlídnout i k tomu, že letošní rok významně ovlivnil koronavirus a řada sportovních událostí byla zrušena.

Jako mají online reportáže budoucnost?

Své místo určitě on-line přenosy na trhu mít budou i v příštích letech, i když lidi obecně méně čtou a raději koukají na streamy. Pořád je to jedna z nejrychlejších forem zpravodajství a lidi chtějí vědět, co se děje. I vzhledem k tomu, že on-line přenosy jsou stále více a více rozšířené ve Spojených státech i v západní Evropě, myslím, že i v České republice mají dobrou budoucnost.

rozhovor s Alešem Purem (Onlajny.com, duben 2021)

Co je podle vás cílem online reportáže?

Čtenáři podat co nejvěrnější obraz zápasu, nejlépe tak, aby měl pocit, že je přímo na stadionu. A podat to tak, že si rád přečte i další přenosy, a to ať už od daného psavce, nebo celkově z webu Onlajnů.

Jaké klade psaní online reportáží na jejich autora nároky?

Nároky na rychlost, včasné rozhodování, umět být záživný, umět si vyhledat informace. Autor by měl být nestranný. A hlavně musí být fanda sportu!

Co je pro psaní online reportáží nejdůležitější vlastností/schopností novináře?

Tady se asi nedá říci, co je nejdůležitější: každopádně musí ovládat češtinu, psát i v rychlosti bez chyb. A stejně jako v předcházející odpovědi, musí umět zaujmout tak, aby si čtenář nepřečetl jen výsledek a statistiky, ale i celou reportáž.

Píšete online reportáže přímo ze stadionu nebo z domova?

Momentálně pouze z domova, výjimkou bývá domácí fotbalový pohár, kde jsem v rámci Bruntálu komentoval přímo ze stadionu předkolo. To už ale asi padne, neboť jsem se přestěhoval a zatím to nevypadá, že by se druhý opavský klub do poháru dostal.

Co je pro vás osobně lepší a proč?

V porovnání vychází samozřejmě lépe komentování z domova, člověk má větší jistotu stabilního připojení, několik možností streamu, informací od komentátora ze streamu. A samozřejmě doma nezmrzne a nezmokne. Na stadionu jsem si to ale více užil z pohledu atmosféry.

Jaká jsou specifika psaní z domova a ze stadionu?

Na stadionu se do onlajnu lépe promítá atmosféra daného zápasu, člověk má možnost do reportáže zakomponovat i detaily, které vidí na vlastní oči a kamera to nemusí zachytit. Celkově je ale komentování ze stadionu více akční v tom, že nemusí vždy vše fungovat, jako připojení k internetu, nedostatek zásuvek atd. A taky musí být vše na první dobrou, na stadionu je to v drtivé většině bez opakováček.

Doma má člověk i během zápasu možnost při spadnutí jednoho streamu přejít na další, má k ruce i komentátora originálního přenosu (pokud rozumí). Celkově vzato je psaní doma pohodlnější a pokud má komentátor časový prostor, může prakticky z jednoho zápasu přeskočit do dalšího a zvládnout tak toho více.

Musíte se při tvorbě držet určitých interních pravidel (např. ohledně počtu příspěvků)?

Komentátor musí být nestranný, i když komentuje klub, kterému fandí. Některé soutěže mají pevně daný formát statistického souhrnu, formát psaní rozhodčích zápasu, samozřejmě je povinností mít správně zapsané rozestavení hráčů. Ohledně počtu příspěvků není nic psaného, já sám se držím pravidla mít ve fotbalových přenosech 100+ příspěvků, v hokeji 120+, při basketu a házené každý koš (gól).

Máte při psaní reportáže „tvůrčí volnost“, můžete psát čistě tak, jak chcete?

Zase musím zmínit objektivitu, nestrannost, správnou češtinu, která je povinností, úplná tvůrčí volnost by nedělala dobrotu, každý nejsme Bosák. Samozřejmě, pokud komentuji například MMA, použiju i trochu hovorové češtiny, hovorové výrazy spojené s daným odvětvím. Ale například preview k zápasům se snažím vylepšit třeba logy celků, vypsát nějaké statistiky, aby to nebyl jen blok textu.

Jak k psaní online reportáže přistupujete – snažíte se zachytit čistě jen to, co se na hřišti děje, nebo občas přidáte i nějakou extra „kontextovou“ informaci (ze zákulisí, k dění mimo hřiště, zajímavost k někomu z aktérů daného zápasu apod)? A proč?

Dění na hřišti je samozřejmě prioritou a zabere podle mě tak 99 % samotného přenosu, pokud ale mám možnost zakomponovat do reportáže i něco mimo trávník, led, například nějaké nepokoje v hledišti, najednou se objevivší statistickou záležitost, například v podobě tweetu, nebo že udělená karta znamená pro hráče absenci do dalšího špílu, tak toho k vyšperkování využiju. Reportáž tím dostane další level záživnosti.

rozhovor s Martinem Dvořákem (Onlajny.com, duben 2021)

Co je podle vás cílem online reportáže?

Popis konkrétní události (sportovní, ale i kulturní atd.) v časových intervalech (1 minuta nebo delší, v případě důležitých událostí i častěji, než 1 x za 1 minutu). Cílem online reportáže nemůže být prezentace osobních názorů pisatele této reportáže, velice citlivě to mohou být vlastní vjemy či pocity, ale hranice mezi tím je hrozně tenká...

Asi bych se omezil na to nejzákladnější – popsat to, co se v této chvíli děje.

Jaké klade psaní online reportáží na jejich autora nároky?

Nikterak zvláštní. Jde o to, jakým způsobem má online reportáž vypadat – zda se tedy soustředit jen na důležité události nebo zda to má být víceméně strohý popis všeho. Od toho se také odvíjí i nároky na autora – nepotřebuji mít pisálka s 360 úhozy za minutu, postačí mi někdo, kdo po pěti minutách ve dvou větách shrne to, co se událo atp. Nároky jsou tak v přímé souvislosti s pojetím samotné reportáže.

Co je pro psaní online reportáží nejdůležitější vlastností/schopností novináře?

Je jich více, ale tou nejdůležitější schopností je správně vnímat to, co se děje a srozumitelně to přenášet do reportáže. To znamená, že píše-li sportovní přenos, musím chápat fotbal, píše-li sjezd politické strany, měl bych se o politiku zajímat. Pouze tak dokáže autor reportáže vystihnout právě to, co je podstatné pro danou událost.

Vlastnost a schopnost bych odlišil... schopnost tedy viz výše a nyní vlastnost... autor by měl být zejména nestranný, tedy i v případě náklonosti k té či oné straně umět při psaní reportáže vystihovat strany obě (nebo všechny). Dále by měl být psychicky vyrovnaný a nedávat při psaní online reportáží najevo své vlastní emoce – není to blog nebo nějaká osobní stránka daného autora (což souvisí se sebeovládáním).

A pak bych asi ještě k vlastnostem dodal, že by autor měl umět rychle jednat, reagovat, pracovat v zátěži a nechybovat při zpracovávání a psaní (v opačném případě lze napsat i nesmyslná slovní spojení či vůbec popisovat něco, co ve skutečnosti proběhlo jinak).

Píšete online reportáže přímo ze stadionu nebo z domova?

Před deseti lety i ze stadionu, v posledních cca osmi letech pouze z domova.

Co je pro vás osobně lepší a proč?

Psaní z domova, celkem jednoznačně. Důvodem je pohodlí, vlastní zázemí a případně možnost zpětného záznamu akce/jednání. Na stadionu jste v nepohodlí (povětrnostní podmínky, ostatní kolegové kolem, málo místa, případně diváci apod.) a pokud se něco stane v okamžiku, kdy pozornost autora není stoprocentní (šance, důležitá akce), už to nemáte šanci vidět znovu.

Jaká jsou specifika psaní z domova a ze stadionu?

viz odpověď na předchozí otázku

Musíte se při tvorbě držet určitých interních pravidel (např. ohledně počtu příspěvků)?

Oficiálně žádná taková pravidla neexistují... bývala to jakási nepsaná pravidla (ohledně počtu příspěvků, jejich četnosti či počtu řádků apod.), ale poslední dobou si nejsem jistý, že stále platí.

Máte při psaní reportáže „tvůrčí volnost“, můžete psát čistě tak, jak chcete?

Čistě z mého pohledu ano, nikdo mi neříká, co bych měl dělat a jak co psát. Na začátku (rok 2010/2011) mi bylo v tomto směru pomáháno.

Jak k psaní online reportáže přistupujete – snažíte se zachytit čistě jen to, co se na hřišti děje, nebo občas přidáte i nějakou extra „kontextovou“ informaci (ze zákulisí, k dění mimo hřiště, zajímavost k někomu z aktérů daného zápasu apod)? A proč?

Ve většině případů popisuju pouze to, co se právě na hřišti děje. Myšleno tak, že v průběhu jednoho online přenosu použiji nějakou zajímavost či info ze zákulisí tak max. jednou či dvakrát. Je totiž otázkou, zda si čtenář chce přečíst „článek“ o daném klubu (nebo klubech) nebo zda chce vědět, co se na hřišti právě děje (např. sázkař). Z mého pohledu jsou podstatnější ty informace, které čtenáře uvedou do obrazu, to znamená, že z pohledu autora online reportáže ho mohou vést průběhem a on ví, jaké je rozložení sil na hřišti nebo jak se asi bude vyvíjet ta či ona událost. Toto je pro mě daleko podstatnější než nějaké zákulisní informace (např. zda Ronaldo má nové kopačky).

rozhovor s Michalem Kloudou (Livesport.cz, červenec 2020)

Jak dlouho se už online komentáře na Livesportu dělají a jaké ligy v rámci fotbalu pokrýváte?

Od roku 2013. Zpočátku se dělala pouze Liga mistrů, postupně přibývaly další soutěže. Aktuálně se kompletně pokrývá online komentáři celkem 8 soutěží (Liga mistrů, Evropská liga, Premier League, Serie A, LaLiga, Bundesliga, Ligue 1 a Eredivisie). Z dalších soutěží se online komentáře dělají u pár vybraných zápasů z každého kola.

Jaká je čtenost těchto komentářů? (řádově u průměrných zápasů české ligy + jak vysoká může být čtenost u těch nejzajímavějších zápasů?)

Přesná čísla neznám, ale sledovanost komentářů u těchto zápasů je nižší. Uživatelé zajímají hlavně sestavy, incidenty (góly, karty a střídání) a statistiky.

Co je podle vás cílem takového komentáře?

Přiblížit co nejvíce samotné dění na hřišti a jak vypadá celkový obraz hry. Lze to odhadnout i ze zápasových statistik, ale z komentářů se může uživatel dozvědět spoustu informací navíc, které ze statistik nevyčte, například jakým způsobem padl gól apod.

Píšete komentáře z místa nebo z domova?

Všechny komentáře píšeme centralizovaně z kanceláře.

Máte nějaké interní pravidlo ohledně počtu příspěvků, jejich četnosti, stavby a délky?

Žádná pravidla pro četnost komentářů nemáme, ale měly by zde být všechny důležité situace (góly, karty, střídání, velké šance, střely na bránu, rohové kopy, ofsajdy).

Jak moc se od sebe tím pádem budou lišit komentáře od různých autorů?

Vzhledem ke způsobu, jakým komentáře vytváříme, se od sebe komentáře od různých autorů výrazně neliší. Záleží hlavně na tom, co se děje na hřišti a jak rychle jdou akce za sebou. Pokud se v krátkém časovém intervalu odehraje více zajímavých situací, tak komentátor kolikrát nemá šanci postřehnout vše. Lepší komentátoři si ale poradí i s takovými situacemi.

Používáte při tvorbě komentářů prvky automatizace (u gólů, karet, střídání)?

Automatizaci u komentářů používáme.

A jak to případně přesně funguje?

Komentátor vždy vybere kombinaci, jak celá situace vznikla. Například gól hlavou, po centru z pravé strany, zevnitř vápna, do pravé části brány. Na tuto kombinaci máme předem vytvořených několik různých vět, které se generují a komentátor si vybere tu nejpřesnější. Předcházíme tím gramatickým chybám, ale má to ještě další nespornou výhodu – generované věty se ihned vytvoří v několika různých jazykových mutacích, takže na jeden zápas nepotřebujeme několik komentátorů, ale stačí pouze jeden.

Jakým způsobem do zápasu vkládáte sestavy tak, aby měly ve výsledné podobě reportáže grafickou podobu?

Sestavy vkládáme do našeho systému ihned, jakmile jsou dostupné na některém z oficiálních zdrojů. Z těchto zdrojů čerpáme i grafické formace.

Využíváte v komentářích multimédia? Proč je tam (ne)dáváte?

Je to tam takové složitější a situace se každou chvílí mění, takže proto není jednoduché se k tomu vyjádřit.

Máte fotbalové komentáře propojené s nějakými statistickými databázemi?

Ano, máme.

Pokud ano, tak je to vlastní databáze? Co všechno obsahuje a odkud čerpáte ta data?

Všechny komentáře se nám ukládají do naší vlastní databáze, takže si lze zpětně dohledat nejpoužívanější kombinace a další informace (např. četnost střel zpoza velkého vápna, četnost centrů vzduchem z pravé strany apod.).

Jak (a z jakých zdrojů) se po skončení utkání sestavuje statistický přehled a jak se vkládá do přehledu zápasu?

Statistický přehled přidáváme živě už během zápasů. Vždy čerpáme z oficiálních zdrojů, které jsou k dané soutěži k dispozici.

rozhovor s Tomášem Fraňkem (iDnes.cz, duben 2021)

Jak dlouho online reportáže na iDnesu děláte?

Úplně první online reportáže se zkoušely v roce 1999, ale to byly spíš takové pokusy. Naplno se dělaly už během mistrovství Evropy v roce 2000 a od sezony 2000/01 už se pracovalo i s databankou, což trvá dodnes.

Co vůbec vedlo k tomu, že jste je začali dělat?

Online reportáž je svou jednoduchostí („pouhý“ text) a rychlostí (díky online prostředí) unikátním žánrem, který vhodně doplňuje nabízený obsah na zpravodajském serveru. Díky ní lze čtenářům nabídnout aktuální – až skoro živý – obsah, který je službou hlavně pro ty, kteří na stadion nemohou osobně či se nedívají na zápas v televizi.

Jaké soutěže pokrýváte?

Vlastně skoro všechny profesionální. Pilířem a naší chloubou je především nejvyšší domácí soutěž, zápasy českých týmů v evropských pohárech, vybraná utkání domácího poháru a duely české reprezentace. Nicméně, díky spolupráci s eSports.cz (Onlajny.com) pokrýváme i další soutěže – vybrané zahraniční ligy (především anglickou, německou, italskou, španělskou či francouzskou), reprezentační duely mimo český tým, utkání evropských pohárů... Naše vlastní online reportáže jsou vždy podrobné minutu po minutě, u spolupráce s eSports.cz záleží na atraktivitě duelu, někdy sledujeme online jen vývoj skóre.

Máte k dispozici bližší data ohledně návštěvnosti/čtenosti online reportáží?

Ano, stejně jako máme přehled o čtenosti jednotlivých článků, víme i o čtenosti jednotlivých online reportáží.

Mohl byste přiblížit alespoň řádově, jak jsou online reportáže čtené?

Čtenost jednotlivých online reportáží se liší – záleží na týmu, soutěži, atraktivitě duelu, ale i na tom, kdy se zápas koná – jestli o víkend, nebo ve všední den; jestli odpoledne, či večer. Svou roli i hraje, v jaké televizi je zápas vysílán. Obecně ale lze říci, že průměrná čtenost fotbalových online reportáží se pohybuje v řádech desetitisíců, leckdy i v řádech statisíců.

Jsou vaše online reportáže propojené s nějakými statistickými databázemi?

Ano, především s naší fotbalovou databankou. Online reportáže zvláště z domácí nejvyšší soutěže/reprezentace/evropských pohárů jsou interaktivní, čtenářům jsou k dispozici statistiky a profily jednotlivých hráčů, týmů apod.

Využíváte u online reportáží multimediální příspěvky (video, fotky, gify, příspěvky ze sociálních sítí apod)?

Ano, online reportáže to ozvláštňuje, zpestřuje, není to jen „proud“ textu. Snažíme se o všechny typy multimediálních příspěvků, na které se ptáte. Na druhou stranu, tvorba textových online reportáží je velmi náročný žánr, je zapotřebí být bystrý, rychlý, pohotový, mít širokou slovní zásobu a někdy autorovi nezbývá na nic jiného než na precizní popis událostí prostor.

Jsou u online reportáží nějaká specifika například ohledně vysílacích práv apod, řešíte takové problémy?

Samozřejmě, nelze k online reportážím dávat záběry, na které nemáme práva. Jednotlivé případy, kdy skutečně o nějaké záběry stojíme, řešíme s videooddělením.

Jaká je podle vás pozice online reportáží na mediální scéně?

Myslím, že postupem let se online reportáže staly svébytným a již nezastupitelným žánrem. Koneckonců, existence serverů onlajny.com, livesport.cz... to jen potvrzuje. Textová online reportáž má velké výhody: je aktuální, rychlá, přehledná, srozumitelná a jednoduchá na konzumaci pro čtenáře. V dnešní době vlastně stačí jen chytrý telefon a připojení a můžete online reportáž z utkání vašeho oblíbeného týmu sledovat kdekoliv.

Měnila se tato pozice nějak v čase?

Ano, nastínil jsem to již v předchozí odpovědi. Myslím si, že rozvoj chytrých telefonů a dostupnost internetu výrazně přispěly k tomu, že žádný sportovní server se bez online reportáží už neobejde.

Máte nějaká interní pravidla pro tvorbu reportáží – například ohledně počtu příspěvků apod?

Pravidla samozřejmě nějaká jsou – textová online reportáž by měla být aktuální, rychlá, přehledná, srozumitelná, bez jazykových či stylistických chyb, autor by měl mít rozšířenou slovní zásobu; neměl by stranit jakémukoliv týmu, to je nepřipustné, zároveň se nehodí emotivní příspěvky, autor by měl popisovat, co se děje na hřišti, zbude-li mu čas, může to zasadit do nějakého kontextu. Nic víc, nic míň. K počtu příspěvků: to se těžko říká, vždy záleží na průběhu zápasu, na schopnostech autora... Ale online reportáž má být živá, nemělo by být dlouho „ticho“, i kdyby jen autor měl napsat, že se hra už dlouho odehrává ve středu hřiště a žádný tým se dopředu nežene.

Podléhají online reportáže nějaké kontrole (například ohledně počtu příspěvků nebo celkové „kvality“, jazykové úrovně apod)?

Samozřejmě. Pravidelně si kvalitu jednotlivých online reportáží vyhodnocujeme, s autory mluvíme, hledáme způsoby, jak je ještě vylepšit. Na druhou stranu, ve většině to je až zpětné hodnocení. Editoriální dohled nad každým příspěvkem z logiky věci není možný; zároveň je neproveditelné, aby editor schvaloval každý příspěvek před uveřejněním. To by online reportáž moc aktuální nebyla. Ale nikdy ji nepíše nezkušený novinář, je-li to například elév, nejprve si to zkusí nanečisto a až poté to „pustíme ven“.

Jaká je podle vás budoucnost online reportáží?

Myslím, že se budou dále vylepšovat, budou přibývat multimediální prvky (díky lepší a lepší dostupnosti mobilního internetu) a bude ještě větší tlak na aktuálnost a rychlost – ostatně jako v novinářině celkově.

rozhovor s Jiřím Čihákem (iDnes.cz, červenec 2020)

Jak dlouho se už online přenosy na iDnesu dělají?

Sportovní zpravodajství v rámci iDnesu funguje od září 1999 a první online reportáže se začaly objevovat krátce nato. Tenkrát to byly spíš jednotlivé zápasy, případně nejrůznější online rozhovory. Dnes se dělají přenosy ze všech zápasů české ligy, kompletně je to navíc navázané na speciální databanku, která se právě z údajů v online přenosech tvoří.

Které další soutěže pokrýváte z vlastních zdrojů?

Kromě české ligy, která je navázaná na zmiňovanou databanku, děláme také české týmy v evropských pohárech. K tomu píšeme reprezentaci – všechny zápasy české reprezentace včetně přáteláků, a velké turnaje kompletní, takže EURO nebo mistrovství světa si taky děláme sami. Ještě mě napadá, že dřív se dělaly finálové zápasy Ligy mistrů. Zbytek přenosů ze zahraničních soutěží přebíráme od eSports. Ty se ale liší v layoutu, idnesácké přenosy jsou na pohled hezčí. Takže i proto, když hrají české týmy i v předkolech, třeba Mladá Boleslav někde v Albánii, tak si to píšeme, i když jen podle streamů.

Jaká je čtenost fotbalových přenosů? (řádově u průměrných zápasů české ligy a jak vysoká může být čtenost u nejzajímavějších zápasů?)

Takhle obecně se to říct nedá, stejně jako u článků vždy záleží na konkrétních zápasech. Pokud zůstanu v nedávné minulosti, tak mezi nejzajímavější a nejčtenější online přenosy za poslední rok budou patřit zápasy Slavie v Lize mistrů, třeba duel s Barcelonou je tak velká událost, že si online přenos často rozkliknou i čtenáři, kteří jinak fotbal až tolik nesledují. Tam se řádově bavíme třeba o vyšších desítkách tisíc zobrazení, případně přes sto tisíc. Zato u tuctového ligového zápasu to mohou být třeba jen tři tisíce a méně. Dnes také rozhoduje, jestli zápas vysílá Česká televize, kterou si každý naladí a tím pádem nemá potřebu hledat si textový přenos, nebo ne. Obecně budou v Česku nejčtenější zápasy Slavie a Sparty, které mají nejvíc fanoušků. Konkrétní čtenost se pak dá najít v nejrůznějších analytických nástrojích, které neměří pouze počet kliknutí nebo zobrazení, ale i další doprovodné údaje. Běžný redaktor se v těch číslech asi úplně běžně nehraje, nicméně pro lidi, kteří se tím zabývají, jsou to důležité informace.

Co je podle vás cílem online reportáže?

Co nejvíc přiblížit dění na hřišti a průběh zápasu někomu, kdo nemá šanci to vidět. V ideálním případě to přiblížit tak, aby si čtenář při čtení toho popisu dokázal alespoň rámcově představit, co se na hřišti děje.

Jaké klade psaní online reportáže na novináře nároky? Co je pro psaní přenosů klíčovou vlastností/schopností novináře?

Nejlépe pořád se dívat a pořád psát. Dál asi rychlost, pozornost, ideálně musí člověk mít přehled o týmech, protože pořád hledat podle čísel v zápise konkrétní jména zdržuje. I to se může stát, když týmy neznáte. K nárokům bych přidal ještě pohotovost. Nejlepší je psát jednoduše, ale zároveň ne fádně. To taky není snadné. Není ideální, když napíšete příspěvek každou druhou minutu a má každý stejnou formu. Mělo by to asi být i trochu originální. Zase je ale lepší psát přesně.

Jaké jsou výhody a nevýhody psaní ze stadionu/domova?

Když píšete na stadionu, tak máte plastičtější pohled, vidíte, co se děje nejen v záběru kamery, ale i okolo. Pro mě osobně je vždycky lepší být na stadionu. Máte prostě něco navíc. I když náhodou nějaká věc přímo z toho dění na hřišti unikne, tak ji můžete doplnit nebo nahradit nějakým reportážním prvkem – třeba vidíte, co se děje u střídaček. Není nutné popisovat každou přihrávku a každý centr. V ideálním případě by samozřejmě neměly uniknout největší šance, góly, karty, fauly, tresty. Já si ale i jako čtenář radši přečtu, co se děje na střídačce, že se tam třeba pohádali trenéři mezi sebou nebo něco takového. To z přenosu většinou nejde udělat, protože to málokdy ukážou. Když na stadionu koukáte do obrazovky, tak se podle fanoušků a jejich reakcí dá poznat, že se něco děje, takže zvednete hlavu a koukáte. Může se ale stát, že vám unikne, kdo šanci založil. To se u psaní podle přenosu stát nemůže, slyšíte to od komentátora.

Máte nějaké interní pravidlo ohledně počtu příspěvků, jejich četnosti, stavby a délky?

Redakční pravidla úplně ne. Jediná věc je, že dostatečně dlouho před zápasem, třeba i den předem, by měl v přenosu být nějaký příspěvek, aby to nebylo úplně holé. Když si třeba v sobotu ráno otevřete sportovní stránku iDnesu, tak už tam začnou vyjíždět zápasy, co se hraje.

Jsou tam třeba tři zápasy české ligy, a když na ně kliknete, tak by neměly být prázdné. To je takové miniprávidlo. Počet příspěvků se nijak neřeší, ale samozřejmě to nesmí být odfláknuté.

Ptám se proto, že jsem se koukal nedávno na dva vaše přenosy. Jeden zápas byl Liberec s někým, druhý bylo pražské derby. A byl mezi nimi velký rozdíl, v derby byly třeba dva příspěvky za minutu, u Liberce to kolikrát nebylo ani každou minutu jeden příspěvek.

Dva příspěvky jsou tedy hodně...

Nebyly to žádné dlouhé věty, byly to stručné příspěvky, ale četné.

A to bylo teď to poslední derby?

Ano.

Tohle poslední konkrétní derby (v Edenu 0:0) zrovna psal kolega od televize. Kvůli koronaviru aktuálně chodí na stadiony z jedné redakce maximálně dva lidi, v našem případě je navíc jeden novinový redaktor a ten webový většinou píše referát, který pro nás má vyšší prioritu než přenos.

V tom případě mě ještě napadá, jak to je, pokud se hraje „velký“ zápas na českém území – myslím třeba Slavii v Lize mistrů nebo reprezentační zápasy. Preferujete přenosy z místa nebo od televize?

To je strašně těžké říct, spíš je to otázka kapacity. Psáním přenosu z místa je člověk vyblokovaný na celý zápas, a až po skončení může třeba do mixzóny na rozhovor nebo na tiskovku. Na velkých zápasech to takhle nejde, tam se dělá i něco jiného během zápasu. Kdybychom měli možnost být na místě ve větším počtu lidí, psali bychom přenosy také z místa. Neexistuje žádné pravidlo, že bychom „velké“ zápasy psali z místa a „malé“ od televize či naopak. Běžné ligové zápasy se ale většinou dělají z místa a píše je redaktori příslušných krajských redakcí.

Když píšete, tak máte volnou ruku a můžete se realizovat, jak chcete? Kdyby se srovnaly přenosy dvou lidí, tak každý má svůj styl?

Určitě, pro online přenosy platí totéž jako pro jakýkoli jiný text. Zároveň se ale novinář musí samozřejmě držet faktů.

Když přejdeme k editoru, ve kterém se přenosy tvoří, tak využíváte při tvorbě reportáží prvky automatizace?

Jsou tam takové postupy pro góly, karty, střídání a zápis diváků. Dále potom při zahájení utkání nebo poločasu a při penaltách – kdo kopal, jestli proměnil. Ve chvíli, kdy padne gól, tak zmáčknete gól, vyplníte střelce a odešlete. Tahle hláška zůstane v tučném písmu a k ní se doplňuje popis akce.

Jakým způsobem do zápasu vkládáte sestavy?

Nejdřív se v databázi všech hráčů týmu vyberou hráči ze základu, potom náhradníci, a nakonec rozestavení týmu. To je v systému přednastavené. Vybere se třeba 4-5-1, dá se odeslat a potom se v dalším kroku do šablony dané formace z roletky vyplňují hráči na své posty. V dalším kroku je tedy vidět brankář, čtyři obránci, pět záložníků, jeden útočník, a hráči vybraní do základu se přiřazují k pozicím. Když je na to člověk zvyklý, je to otázka dvou tří minut.

Využíváte v přenosech nějaká multimédia?

U fotbalových přenosů vůbec ne, to je stavěné vyloženě jako textový přenos. Dá se tam vložit fotogalerie, což se občas u velkých zápasů dělá, protože ten přenos je provázaný s článkem. Potom jsou ale další přenosy, a třeba ani ne vyloženě sportovní. Teď třeba typicky „Koronavirus – sledujeme online“. A tam se zaprvé píší příspěvky, zadruhé se tam dávají odkazy na články, zatřetí se tam dávají multimédia ze sociálních sítí, fotky. Ve sportu se tenhle typ online přenosu využívá při olympijských hrách, kdy vznikají velké celodenní liveblogy. Podobné je to například u atletických šampionátu.

Takže u fotbalových přenosů to není, protože editor je na to moc jednoduchý?

Při psaní fotbalového přenosu se nedá nic moc dalšího stíhat. To už by na to musel být někdo druhý, nebo by se musela změnit podoba toho přenosu – že by se nepsaly příspěvky každou minutu nebo dvě, ale dělaly by se třeba jen nějaké zásadní situace. Takové online přenosy, i když v jejich případě bych to spíš nazýval liveblogy, jsou například na BBC. Kromě popisu hry, který se však zaměřuje jen na důležité momenty, se v jednom feedu objevují rychlé glosy konkrétních redaktorů, příspěvky ze sociálních sítí, komentáře fanoušků atd.

Když jste mluvil o databance, tak ta je vaše vlastní? A jakým způsobem, z jakých zdrojů se do ní doplňují hodnoty?

Všechno je z vlastních zdrojů, statistiky a čísla se tam dostávají prostřednictvím přenosů. Pak tam ještě doplňujeme střely na bránu, střely mimo a rohy. Plus hodnocení hráčů, které vychází v novinách. Většinou je praxe, že člověk, který píše přenos, zapisuje čísla, zapisuje statistiky, a posléze dělá i hodnocení hráčů – jako ve škole, od jedničky do pěti. Pak se to doplňuje přes editor přenosů do databáze. Podle toho se pak vypočítávají i celkové statistiky hráčů i týmů, které lze najít na webu. Po odehraném kole ještě zpětně kontrolujeme, jestli nám neutekla nějaká střídání nebo třeba žluté karty. Databáze tedy jede na základě našich redaktorů. Když si rozkliknete profil nějakého hráče, tak tam má aktuální tým, nějaké bio, počet ligových startů a gólů, počet startů za reprezentaci a taková základní fakta.

Podle čeho se to kontroluje? Z nějakých oficiálních zdrojů?

Ano.

A když nastane situace, že například do ligy přijde fotbalista ze zahraničí, tak podle čeho jej zakládáte do databáze a odkud berete jeho statistiky?

To bereme z nějakých otevřených zdrojů, jako je transfermarkt. Poměrně dost hráčů ze zahraničí máme v databance třeba proto, že byli soupeři českého týmu v evropských pohárech, nebo jsme je zakládali před velkými turnaji, jako jsou mistrovství světa nebo Evropy.

Rozhovor s Vojtěchem Povejšilem (iDnes.cz, duben 2021)

Co je podle vás cílem online reportáže?

Cílem je v reálném čase, prakticky minutu po minutě, co nejnázorněji slovy přiblížit čtenáři dění z události, kterou online reportáž pokrývá.

Jaké klade psaní online reportáží na jejich autora nároky?

Zpočátku není snadné online reportáž psát, ale s častější praxí se člověk naučí, jak optimálně postupovat. Je potřeba být sžitý s redakčním systémem, mít v jeho používání naučené jisté automatismy. Také považuji za klíčové solidní slovní zásobu, samozřejmě výtečnou znalost češtiny, být pohotový, věcný, popisný. Uvědomit si, že čtenáři je třeba, pokud to okolnosti dovolí, co nejdetailněji v rámci možností popsat dění na trávníku. Místy může jít o poměrně stresovou záležitost, je tudíž třeba být vůči tomu odolný. Ještě mě napadlo, že je důležitá schopnost psaní všema deseti – čím méně akce kvůli ťukání do klávesnice člověk zmešká, tím lépe.

Co je pro psaní online reportáží nejdůležitější vlastností/schopností novináře?

Pohotovost, věcnost (výstižnost), rychlost.

Píšete online reportáže přímo ze stadionu nebo z domova?

Ze stadionu i z domova.

Co je pro vás osobně lepší a proč?

Těsně u mě vítězí stadion, tedy když zrovna není ukrutná zima. Záleží samozřejmě na umístění novinářské lávky, avšak obvykle má člověk, na rozdíl od doma sledovaného televizního přenosu, přehled o celém hřišti. Navíc je mi příjemnější, že se cítím blíž k dění na trávníku, mohu lépe referovat o atmosféře, o jednotlivých drobnostech, kterých si člověk třeba v TV nevšimne. Vidím, kdo se chystá ke střídání, zaslechnu pokřiky fanoušků, občas i komunikaci hráčů na hřišti, tyto střípky.

Jaká jsou specifika psaní z domova a ze stadionu?

Něco jsem vyjmenoval v předešlé otázce. Jde o zjevné věci. Na stadionu občas zápasíte s nekvalitní WiFi, s nehostinným počasím (vedro/zima), pokud nemáte větší obrazovku laptopu či zařízení navíc, nemáte moc přístup k opakovaným záběrům. Ty naopak můžete využít při psaní doma, stejně tak se při popisu akcí inspirovat televizním komentářem, což, přiznávám, místy dělám. Nevýhodou je, že když vám doma vypadne přenos, zápas nevidíte. K tomu nicméně často nedochází.

Musíte se při tvorbě držet určitých interních pravidel (např. ohledně počtu příspěvků)?

Máme několik nepsaných pravidel, ano. Například příspěvek by neměl být tvořen pouze jednou větou. Také se snažíme o popis „minutu po minutě“, čili ideálně každou minutu publikovat nový příspěvek. Obvykle se většině z nás daří vyvarovat se ustáleným klíšé, známým z televizních přenosů. Samozřejmostí je nestrannost.

Máte při psaní reportáže „tvůrčí volnost“, můžete psát čistě tak, jak chcete?

Ještě mě nikdo za psaní online reportáže nenapomínal, takže věřím, že ano.

Jak k psaní online reportáže přistupujete – snažíte se zachytit čistě jen to, co se na hřišti děje, nebo občas přidáte i nějakou extra „kontextovou“ informaci (ze zákulisí, k dění mimo hřiště, zajímavost k někomu z aktérů daného zápasu apod)? A proč?

Většinou se daří jen zachycovat, co se děje na hřišti, jelikož jde o poměrně intenzivní záležitost, při které nebývá moc čas dívat se po statistikách. Přípravu jako televizní komentáři si nedělám, myslím, že to ode mě čtenář online přenosu ani neočekává. Statistické zajímavosti, dění v zákulisí a podobně obvykle píšeme před zápasem. A případně lze něco vypíchnout o poločasové přestávce, kdy má člověk prostor podívat se na, řekněme, aktuální formu střelce dvou gólů. Ale občas se informaci navíc podaří zařadit, když je třeba ve hře nějaká prodleva nebo jde o nepřiliš atraktivní zápas.

Grafická podoba online reportáže na webu Onlajny.com

(zdroj: Onlajny.com)

90. Rabušic z první páčil nad

Branky: 30. Pešek (Rondič), 51. Pešek (Rondič) – 67. Moberg Karlsson (Sáček), 68. Hložek (Sáček)

Karty: 34. Mikula (LIB), 41. M. Sadílek (LIB), 80. Rabušic (LIB), 88. Faško (LIB) – 41. Wiesner (SPA), 87. Pavelka (SPA)

Držení míče: 46 % : 54 %
Střely na branku: 2:4. **Střely mimo:** 11:8. **Rohy:** 4:3. **Ofsajdy:** 2:1. **Fauly:** 18:11.

FC Slovan Liberec: Knobloch – Fukala, Jugas, Chalůš, Mikula (C) – Mára, Karafiát (76. Faško) – Koselník, M. Sadílek, Pešek (71. Mosquera) – Rondič (76. Rabušic).
 Náhradníci: Nguyen – Pourzlidis, Nečas, Faško, Mosquera, Matušík, Rabušic.

AC Sparta Praha: Nta – Sáček, Vítek, O. Čelůstka, Haneke – Pavélka, Dočkal (C) (88. Trávník) – Wiesner (54. Juliš), Karabec (54. Moberg Karlsson), Plavčík – Hložek.
 Náhradníci: Heča – Matěj Hanousek, Lischka, Trávník, Moberg Karlsson, Minčev, Juliš.

Rozhodčí: Orel – Kubr, Melichar; VAR: Hrubeš, AVAR: Fimmel

90	Jhon Mosquera dostal míč do vápna, kde si odskočil Rabušic. Střelil ale nad.
89	Martin Koselník si obhodil Hancka, ale na čelůstku už nevyzrál. Byl to velmi důležitý souboj, jinak by šli domácí do přečíslení dva na jednoho.
88	Obě předchozí žluté karty byly za taktické fauly.
88	Střídání v týmu AC Sparta Praha: ze hřiště odchází Bořek Dočkal, přichází Michal Trávník.
88	Střídání v týmu AC Sparta Praha: ze hřiště odchází Bořek Dočkal, přichází Michal Trávník.
88	Žlutou kartu dostává Michal Faško (FC Slovan Liberec).
87	Žlutou kartu dostává David Pavelka (AC Sparta Praha).

87. Mosqueru dělily od gólu centimetry!

87 Jhon Mosquera ve velké šanci! Z levé strany jen těsně minul vzdálenější tyč! Domácí teď Spartu přehrávají.

Grafická podoba online reportáže na webu Livesport.cz

(zdroj: Livesport.cz)

The image displays a live report for a football match between FC Slovan Liberec and Sparta Praha. The final score is 2-2, marked as 'Konec' (End). The page layout includes a top navigation bar with tabs for 'Live Centre', 'Kurzy', 'H2H', 'Tabulka', 'Video', and 'Zprávy'. A central section features a video player showing a goal by Pešek J. (Rondič I.), followed by a 'Důležité momenty' (Key Moments) list with timestamps and descriptions of events. Below this is a tactical diagram titled 'Rozestavení hráčů' (Player Formation) showing the 4-3-3 formation for Liberec and the 4-2-3-1 formation for Sparta Praha, with individual player names and jersey numbers.

FC SLOVAN LIBEREC **2-2** **SPARTA PRAHA**
Konec
Omezený počet diváků.

FC SLOVAN LIBEREC **2-2** **SPARTA PRAHA**
Konec
Omezený počet diváků.

FC SLOVAN LIBEREC **2-2** **SPARTA PRAHA**
Konec
Omezený počet diváků.

Live Centre Kurzy H2H Tabulka Video Zprávy

Přehled zápasu Statistika Sestavy Komentář

4 - 3 - 3 **Rozestavení hráčů** **4 - 2 - 3 - 1**

Liberec (4-3-3): 34 Knobloch, 3 Mikula, 4 Karafiát, 10 Pešek, 37 Chalouš, 6 Sadílek, 19 Rondič, 2 Jugas, 23 Mara, 18 Koscelník, 24 Fukala.

Sparta Praha (4-2-3-1): 16 Sáček, 28 Wiesner, 8 Pavelka, 41 Vitík, 1 Nižňák, 20 Hložek, 10 Dočkal, 3 Čelůstka, 22 Plavšič, 36 Karabec, 33 Hancko.

Grafická podoba online reportáží na webu iDnes.cz

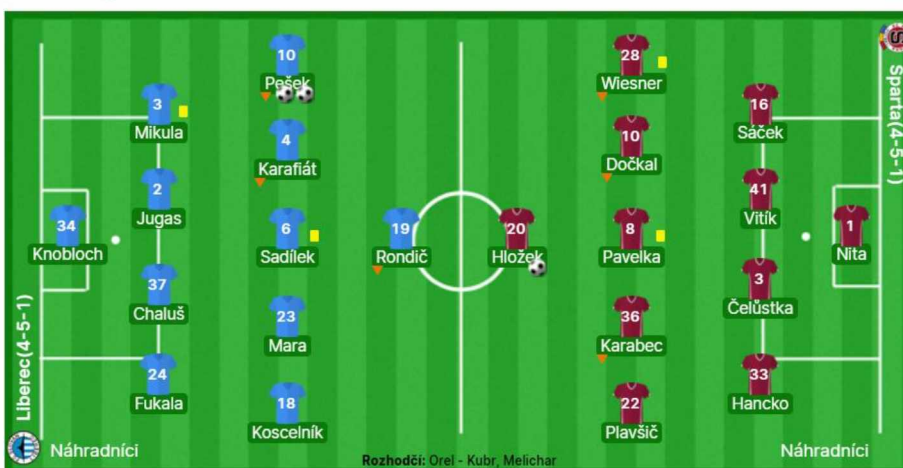
(zdroj: iDnes.cz)

90 Nastavují se dvě minuty.

Sestavy a rozestavení

skrýt

90 Mosquera přihráł z levé strany do šestnáctky Rabušicovi, ten z první branku netrefil.

88 Střídání Sparta: ze hřiště odešel Bořek Dočkal, nahradil ho Michal Trávník

Online reportáž

Komentoval: Michael Havlen

Filtrovat: všechny události karty góly důležité střídání

Góly:
30. J. Pešek, 50. J. Pešek

Góly:
67. D. Moberg Karlsson, 68. A. Hložek

Sestavy:
M. Knobloch - M. Fukala, M. Chaluš, J. Jugas, J. Mikula - M. Koscelník, K. Mara, M. Sadílek, O. Karafiát (77. M. Faško), J. Pešek (68. J. Mosquera) - I. Rondič (76. M. Rabušic)

Sestavy:
F. Nita - M. Sáček, M. Vitík, O. Čelůstka, D. Hancko - T. Wiesner (54. L. Juliš), B. Dočkal (88. M. Trávník), D. Pavelka, A. Karabec (54. D. Moberg Karlsson), S. Plavšič - A. Hložek

Náhradníci:
F. Nguyen, M. Rabušic, J. Mosquera, J. Matoušek, M. Faško, J. Nečas, M. Pourzitiadis

Náhradníci:
D. Moberg Karlsson, M. Minčev, D. Lischka, M. Hanousek, M. Trávník, M. Heča, L. Juliš

Žluté karty:
34. J. Mikula, 41. M. Sadílek, 80. M. Rabušic, 87. M. Faško

Žluté karty:
41. T. Wiesner, 87. D. Pavelka

Střely na branku: :: **Střely mimo:** :: **Rohové kopy:** :

Rozhodčí: P. Orel - J. Kubr, V. Melichar

SCHVÁLENO**Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK
Teze BAKALÁŘSKÉ diplomové práce**

TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:

Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta:

Konvalina Michal

Razítko podatelny:**Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta:**

2017

E-mail diplomantky/diplomanta:

konvalina.michal@email.cz

Studijní obor/forma studia:

Žurnalistika – prezenční

Předpokládaný název práce v češtině:

Fotbalová online reportáž v českých médiích

Předpokládaný název práce v angličtině:

Online live blog on football matches in Czech media

Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2012/2013):(diplomovou práci je možné odevzdat nejdříve po dvou semestrech od schválení tezi)

LS 2019/2020

Základní charakteristika tématu a předpokládaný cíl práce (max. 1000 znaků):

Cílem práce bude popsat a porovnat podobu a užití psaných online reportáží z fotbalových utkání na třech českých internetových zdrojích sportovního zpravodajství.

Práce představí současné sportovní zpravodajství a mezi jeho žánry zařadí psanou online reportáž. Dále ukáže způsoby užití psané online reportáže v českých i zahraničních online médiích. Následně porovná podobu online reportáží ve vybraných českých médiích a popíše podobnosti a odlišnosti mezi nimi. K porovnání budou doplněny informace získané v rozhovorech se zástupci jednotlivých médií, které ukáží, jak dané zdroje k tvorbě online reportáží a jejich výsledné podobě přistupují.

Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu):

1. Úvod: Autor představí důvod, proč si vybral toto téma, a pojmenuje předpokládaný cíl práce.
2. Teorie
 - 2.1. Sportovní žurnalistika obecně: Současné sportovní zpravodajství v médiích.
 - a. Žánry sportovní žurnalistiky a jejich proměny v čase: Představení jednotlivých žánrů sportovní žurnalistiky a jejich vývoj.
 - b. Psaná online reportáž jako svébytný žánr: Představení online reportáže jako nového žánru sportovního zpravodajství.
 - c. Online reportáž v českých a zahraničních médiích: Příklady užití online reportáží v českých a zahraničních médiích.
3. Metody zpracování materiálu: Popis postupu zkoumání, charakteristika vybraných médií.
4. Praxe
 - 4.1. Srovnání podoby reportáží u jednotlivých médií: Porovnání z hlediska tvorby a výsledné podoby, odlišnosti mezi jednotlivými médií, využívání statistik a databází.
 - 4.2. Rozhovory se zástupci médií, která se věnují tvorbě a publikování online reportáží: Pohled a

zkušenosti lidí, kteří s tvorbou a publikací online reportáží mají dlouholeté zkušenosti.

5. Závěr: Vyhodnocení praktického srovnání reportáží.

Vymezení zpracovávaného materiálu (např. konkrétní titul periodika a období jeho analýzy):

Zpracovávaným materiálem budou přenosy vybraných utkání nejvyšší české fotbalové ligy, Ligy mistrů UEFA/Evropské ligy UEFA a kvalifikace na fotbalové EURO 2020. Tyto reportáže budou pocházet ze tří různých zdrojů českého sportovního zpravodajství, a to z internetových stránek onlajny.com, iDnes.cz a livesport.cz.

Postup (technika) při zpracování materiálu:

Reportáže budou porovnány mezi sebou, a to jak z hlediska techniky tvorby, tak i z hlediska výsledné podoby na daných stránkách a z hlediska provázání reportáží se statistickými databázemi.

Kromě samotné komparace daných výstupů poslouží k získání materiálu také rozhovory se zástupci jednotlivých médií, kteří se psaním a publikováním online reportáží zabývají.

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a způsobu jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

ANDREWS, Phil. Sports journalism: a practical introduction. 2nd rev. ed. London: SAGE Publications, 2014. ISBN 978-1-4462-5338-0.

BOYLE, Raymond. Sports journalism: context and issues. London: SAGE, 2006. ISBN 978-1-4129-0798-9.

ČUŘÍK, Jaroslav. Zpravodajské žánry v tištěných a online médiích. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2014. 156 s. ISBN 978-80-210-7589-4.

HALADA, Jan a Barbora OSVALDOVÁ, ed. Slovník žurnalistiky: výklad pojmů a teorie oboru. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2017. ISBN 978-80-246-3752-5.

TONEY, James. Sport journalism: the inside track. London: Bloomsbury, 2013. ISBN 978-1-4081-7832-4.

Diplomové práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let):

JAKUBEC, Dominik. Fenomén eSports.cz na českém mediálním trhu. Praha, 2018. 188 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce PhDr. Alice Němcová Tejkalová, Ph.D.

Datum / Podpis studenta/ky

31. 5. 2019

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga

Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO V HARMONOGRAMU PŘÍSLUŠNÉHO AKADEMICKÉHO ROKU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNY FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO OBOU VÝTISKU DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE SCHVALUJE NA IKSŽ VEDOUCÍ PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY.